PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir | Leto XXII. Št. 9 (6296) | TRST, sreda 12. januarja 1966

TRUPLO INDIJSKEGA DRŽAVNIKA SO VČERAJ PRIPELJALI V NOVI DELHI

Danes v Novem Delhiju pogreb Šastrija ob navzočnosti predstavnikov mnogih držav

Truplo bodo sežgali na grmadi blizu kraja, kjer so sežgali trupli Gandija in Nehruja
Kosigin prišel v Novi Delhi, da se udeleži pogreba - Izjave U Tanta in drugih osebnosti
Sožalne brzojavke papeža, Saragata, Mora, Nennija in Fanfanija

NOVI DELHI, 11. — Šastrijevo truplo so pripeljali danes s sovjetskim letalom iz Taškenta v Novi Delhi. Krsto s Šastrijevim truplom so pripeljali na letališče v Taškentu na topovskem podstavku. Zavita je bila v indijsko zastavo. Za krsto so hodili Kosigin, pakistanski predsednik Ajub Kan, predsednik uzbeške vlade in druge osebnosti. Vsi navzoči so nekaj minut molče stali ob krsti, medtem ko so izstrelili 21 topovskih salv. Nato so krsto prenesli na letalo. Na letališču so plapolale sovjetske in indijske zastave na pol droga. Vojaška godba je svirala Chopinovo žalno koračnico. Kosigin je popoldne odpotoval v Novi Delhi, kjer se bo udeležil Šastrijevega pogreba.

Na letališču v Novem Delhiju se je zbralo nad 30.000 ljudi, da se poklonijo Šastrijevemu spominu. Med prvimi sta prišla predsednik republike Radakrišnan in pokojnikov sin Hari Krišnan. Krsto je šest generalov preneslo na rokah iz letala na topovski podstavek in nato so jo prepeljali v Šastrijevo rezidenco. Sprevod je šel po številnih mestnih četrtih, kjer se je zbrala ogromna množica, ki je tiho sledila sprevodu. Truplo bo ležalo na odru do jutri, ko ga bodo sežgali. Na tisoče ljudi je že šlo mimo krste, da se pokloni pokojniku. Krsta je vsa pokrita s cvetjem.

V Novi Delhi so že prišle številne osebnosti z raznih delov sveta, da se udeležijo pogreba. Med temi so predsednik sovjetske vlade Kosigin, ki je takoj odšel k Šastrijevi vdovi, da ji izreče sožalje, ameriški podpredsednik Humphrey in bivši angleški podkralj v Indiji lord Mountbatten, ki bo zastopal kraljico Elizabeto.

Na obrežju reke Jumna so že začeli priprave za jutrišnji obred v bližini kraja, kjer so sežgali truplo Gandija in Nehruja. Delavci pripravljajo primeren prostor, kjer bo stala grmada. Postavljajo tudi železne ograje da zajeze ogromno množico, ki bo navzoča. Maja 1964 se je Nehrujevega pogreba udeležilo tri milijone ljudi. Indijska vlada je odredila dvanajstdnevno uradno žalovanje zaradi Šastrijeve smrti.

Britansko vlado bo na pogrebu zastopal prvi ministrski podpredsednik George Brown. On in Mountbatten sta se bila udeležila tudi Nehrujevega pogreba. Ajuba Kana, ki se je danes vrnil v pakistansko prestolnico, bosta zastopala na pogrebu minister za trgovino in visoki komisar v Novem Delhiju.

Pakistanska vlada je odredila, naj se razobesijo zastave na pol droga na vseh javnih poslopjih. Ajub Kan je poslal indijskemu predsedniku Radakrišnanu sožalno brzojavko, v kateri pravi med drugim: «Smrt indijskega ministrskega predsednika Šastrija me je zelo zadela in užalostila. Med sestanki z njim v zadnjih dneh sta name napravila velik vtis njegova iskrenost in zvestoba načelu rešitve vseh indijsko-pakistanskih problemov na podlagi pravičnosti in v korist miru in azijske podceline. V Taškentu smo začeli nekaj obetajočega.»

Indijski predsednik Radakrišnan je objavil razglas, v katerem poudarja važnost sporazuma v Taškentu in izreka upanje, da bosta Indija in Pakistan izpolnjevala črko in duha tega sporazuma. Radakrišnan poudarja, da je Šastri spravil Indijo na pot prijateljstva in miru s Pakistanom. Zatem je predsednik podelil Šastriju na čast najvišje indijsko civilno odlikovanje. Dejal je, da ga je bil sklenil odlikovati ob 16. obletnici indijske republike 26. januarja.

Novi začasni ministrski predsednik Nanda je izjavil, da bo Indija spoštovala sporazum, ki ga je podpisal Šastri v Taškentu. V petek se bo sestalo vodstvo kongresne stranke, da imenuje Šastrijevega naslednika. Novica o Šastrijevi smrti je zelo pretresla indijsko prestolnico, ki se je pripravljala, da mu priredi velik sprejem ob povratku iz Taškenta. V zadnjih dvajsetih mesecih je Šastrijeva popularnost zelo narastla.

Glavni tajnik OZN U Tant je izjavil, da je z žalostjo sprejel novico o Šastrijevi smrti prav v trenutku, ko se je pripravljal, da čestita njemu in Ajubu Kanu zaradi podpisa taškentske izjave. Dodal je, da se je pripravljal na čestitke tudi Kosiginu zaradi uspeha pogajanj, ter je pripomnil: «V mojih čestitkah pa je sedaj nekaj žalostnega.»

Glede taškentske izjave je U Tant izjavil, da se je veselil iz vsega srca ter da jemlje na znanje, da sta Ajub Kan in Šastri izrekla pripravljenost vzpostaviti redne in mirne odnose med obema državama ter poudarila obveznost na podlagi listine OZN, da ne bosta uporabila sile pri reševanju sporov. U Tant je tudi izjavil, da je umik indijskih in pakistanskih čet na prvotne položaje v skladu z resolucijo OZN od 20. septembra. Na koncu je dodal: «Šastri je dal svoji deželi zalet in navodila, ki so mu omogočila ne samo, da z vso odločnostjo nadaljuje svoje velike naloge socialnega razvoja, temveč tudi da izvaja svoj vpliv v mednarodnem merilu v dobro vsega človeštva.»

Ameriški podpredsednik Humphrey je izjavil, da je Šastri umrl v službi najplemenitejše stvari, t. j. svetovnega miru.

Moskovski radio je oddajal davi izjavo prezidija vrhovnega sovjeta SZ, ki pravi med drugim «S Šastrijevo smrtjo zgubljata indijsko ljudstvo in vse človeštvo odločnega borca za mir. Sodelavec in naslednik velikih indijskih državnikov Gandija in Nehruja je Šastri posvetil vse svoje življenje v službi Indije, blaginje svojega ljudstva, okrepitve njegove neodvisnosti. Kot vnet prijatelj Sovjetske zveze je mnogo prispeval k prijateljstvu in sodelovanju med našima državama. Šastri je posvetil vse napore delu za okrepitev miru na azijski celini ter izboljšanju odnosov med Indijo in Pakistanom, uvedbi odnosov dobrega sosedstva med tema državama. To Šastrijevo delo je doseglo vrhunec z udeležbo na taškentski konferenci in s podpisano pogodbo, ki odpira novo razdobje v indijsko-pakistanskih odnosih. Prezidij vrhovnega sovjeta in ministrski svet SZ se pridružujeta boli indijskega ljudstva in mu sporočata iskreno sožalje. V teh žalostnih dneh sovjetsko ljudstvo ponavlja indijskemu ljudstvu svoja čustva bratstva in prijateljstva.»

Agencija Tass poroča, da sta Podgorni in Kosigin poslala indijskemu predsedniku Radakrišnanu in predsedniku vlade Nandi sožalno brzojavko.

Glavni tajnik japonske vlade poudarja v sožalni brzojavki indijski vladi pogum in odločnost, s katerima je Šastri načenjal notranje in zunanje probleme Indije, ter njegove napore, da vzpostavi v Aziji mir in svobodo. «Mirna diplomacija, ki jo je uporabil za normalizacijo odnosov s Pakistanom, dodaja brzojavka, je pokazala iskrenost Šastrijevih naporov. Njegova smrt, ki je prišla v trenutku, ko smo pričakovali njegov še večji prispevek k miru in ustaljenosti v Aziji, pomeni veliko izgubo za ves svet.»

Predsednik angleške vlade Wilson, ki je sedaj v Lagosu, je izjavil, da bodo Šastrijevo smrt objokovali vsi njegovi prijatelji v Veliki Britaniji, ter da bo njegovo izgubo čutil ves Commonwealth povsod, kjer cenijo njegove državniške sposobnosti, iskrenost in poštenost. Ameriški predsednik Johnson je sinoči obžaloval, ker ni imel še priložnosti sestati s Šastrijem, katerega so pričakovali v Washingtonu 1. februarja. Med drugim je Johnson poudaril v svoji izjavi, da se je Šastri v samih devetnajstih mesecih pokazal primeren naslednik Nehruja, in dodaja, da je svet sedaj manjši brez njega.

Sožalne brzojavke ob Šastrijevi smrti so poslali tudi predsednik glavne skupščine OZN Fanfani, predsednik Saragat, predsednik vlade Moro, Nenni in papež. Italijansko vlado bo na pogrebu Šastrija zastopal italijanski poslanik v Novem Delhiju Michele Lanza.

Šastri je imel svoj zadnji pogovor z indijskim ministrom za obrambo Čavanom, ki ga je spremljal v rezidenco po sprejemu. Šastri je izjavil Čavanu: «Boriti se moramo za mir z enakim pogumom, kakor smo se borili v vojni.»

Titove izjave ob smrti Šastrija

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 11. — Narode Jugoslavije je globoko pretresla vest o nepričakovani smrti predsednika indijske vlade Šastrija. Vest je posebno globoko prizadela voditelje Jugoslavije, ki so imeli priložnost osebno spoznati indijskega voditelja. «Globoko me je pretresla vest o nepričakovani smrti predsednika indijske vlade Šastrija, ki ga je zadela po uspešno opravljeni važni misiji miru,» je izjavil predsednik republike maršal Tito ob smrti Šastrija. «Njegovo zadnje državniško delo, sporazum v Taškentu, na simboličen način izraža njegove plemenite življenjske ideale in neutrudljivo zavzemanje za koristi narodov Indije, za uresničenje sožitja in miru na svetu.» Tito je ugotovil, da je Šastri, ki je po smrti Nehruja v zelo hudih trenutkih za Indijo prevzel odgovoren položaj, uporabil vse svoje velike državniške sposobnosti in vztrajnost za utrditev miru in napredek mednarodnih odnosov S smrtjo Šastrija, ki je bil tudi odločen pobornik politike nepovezovanja, izgublja Jugoslavija preizkušenega prijatelja, ki je uspešno nadaljeval in nadalje razvijal tradicionalne prijateljske stike med Jugoslavijo in Indijo.

Ob smrti Šastrija je predsednik republike maršal Tito poslal sožalno brzojavko predsedniku Indije Radakrišnanu in soprogi pokojnika. «S smrtjo Šastrija, poudarja Tito, izgubljajo narodi Indije in napredni svet iskrenega pobornika miru, narodi Jugoslavije pa tudi velikega prijatelja. Zame osebno, poudarja Tito v svoji brzojavki, je to huda izguba, ker sem ga visoko cenil kot človeka velikih državniških sposobnosti, ki je bil globoko prežet s humanizmom.» Sožalne brzojavke so poslali tudi podpredsednik Ranković podpredsedniku republike Indije dr. Zakiru Huseinu, predsednik zvezne skupščine Edvard Kardelj predsedniku skupščine Indije Hingu, predsednik izvršnega sveta Petar Stambolić predsedniku indijske vlade Nandi, predsednik izvršnega odbora SZDL Jugoslavije Lazar Koliševski predsedniku kongresne stranke Kamaraju.

Zvezni izvršni svet je odločil, da se na dan pogreba pokojnega Šastrija na vseh javnih stavbah razobesijo zastave na pol droga.

Predsednika republike in zvezni izvršni svet bo na pogrebu Šastrija, skupno z jugoslovanskim veleposlanikom v Indiji dr. Uvaličem zastopal podpredsednik zveznega sveta Jakov Plažević, ki je danes odpotoval z letalom v Novi Delhi.

B. B.

ŠELJEPINOVO OPOZORILO ZDA

Ruskovo pismo hanojski vladi

Pismo predsednika južnovietnamske osvobodilne fronte Šeljepinu

HANOJ, 11. — Na sprejemu v sovjetskem poslaništvu v Hanoju je voditelj sovjetske delegacije Šeljepin poudaril med drugim, da «če ne bodo ameriški imperialisti ustavili svojih napadov v Vietnamu, bodo še huje kaznovani. ZDA že sedaj plačujejo ceno svoje vojne igre na indokitajskem polotoku v obliki več sto sestreljenih letal in smrti tisočev ameriških vojakov».

Dalje je Šeljepin dejal: «Enotnost in solidarnost socialističnega tabora in strnjenost vrst svetovnega komunističnega gibanja sta bolj potrebna ko kdaj koli spričo ameriškega napada v Vietnamu in v interesu dejanske podpore borbi vietnamskega ljudstva.» Šeljepin je nato izjavil, da se je s severnovietnamskimi voditelji pogovarjal o stanju, ki je nastalo z raztegnitvijo ameriškega napada v Vietnamu in jugovzhodni Aziji. Poleg tega so govorili o vprašanjih skupnega interesa in še posebno o okrepitvi odnosov med SZ in Severnim Vietnamom. Pripomnil je, da so ti pogovori jasen dokaz solidarnosti in prijateljstva med partijama in ljudstvom obeh držav.

Fam Van Dong je v svojem odgovoru poudaril, da vietnamsko ljudstvo želi trdno prijateljstvo s sovjetskim ljudstvom in tudi z narodi drugih socialističnih držav. «V borbi proti ameriškemu imperializmu je vietnamsko ljudstvo vedno uživalo podporo KP SZ, sovjetske vlade in sovjetskega ljudstva in tudi drugih bratskih socialističnih dežel.»

Predsednik vodstva južnovietnamske osvobodilne fronte je poslal Šeljepinu pismo, v katerem poudarja važnost njegovega obiska v Hanoju, ki bo utrdil vzajemno prijateljstvo in borbo proti kolonializmu, imperializmu in neokolonializmu, ki jih vodijo ZDA. Na koncu poudarja prepričanje, da bo vietnamsko ljudstvo premagalo napadalce in njihove hlapce in da bo vodstvo osvobodilne fronte moglo tedaj sprejeti sovjetsko delegacijo na južnovietnamskih tleh.

WASHINGTON, 11. — V zvezi z izjavami predstavnika Bele hiše, da je ameriška vlada bila v neposrednem stiku s hanojsko vlado, so danes sporočili, da je nedavno ameriški funkcionar izročil diplomatskemu predstavniku Severnega Vietnama pismo Deana Ruska, katerega vsebina pa ni znana. Verjetno je ameriška vlada s tem obveščala Hanoj, da namerava prekiniti bombardiranje Severnega Vietnama. Bela hiša se je odločila javno povedati, da je bila v takem stiku, zato da zanika izjave prof. Stsughtona Lynda, ki se je pravkar vrnil iz Hanoja in je izjavil, da ameriška vlada ni navezala nobenega neposrednega ali posrednega stika s Hanojem.

Do sedaj niso dobili še odgovora iz Hanoja, poudarjajo pa, da je že dober znak, da je hanojski predstavnik pismo sprejel. Med prvim petdnevnim premirjem bombardiranja Severnega Vietnama ni hanojska vlada namreč hotela sprejeti ameriške note, ki so jo poslali po kanadskih predstavnikih.

Demokratični predstavnik Cornelius Galagher je na tajni seji zunanjepolitičnega odbora predstavniške zbornice izjavil, da so ZDA izročile neposredno sporočilo Severnemu Vietnamu po sedanji prekinitvi bombardiranja Severnega Vietnama.

Ameriški potujoči poslanik Harriman bo prišel iz Canberre tudi v Sajgon. Danes je Harriman na tiskovni konferenci v Canberri izjavil, da bo sedanja ameriška «mirovna ofenziva» vplivala na prihodnost, tudi če sedaj ne bo imela uspeha. Dodal je, da severni Vietnamci prav gotovo sedaj razmišljajo o možnosti mirovne konference, tudi če jo bodo eventualno odbili. Dejal je, da so severni Vietnamci s svojimi javnimi izjavami «pokazali, da niso še pripravljeni na mirovna pogajanja». Harriman je poudarjal besedo «javnimi», ni pa hotel govoriti o možnosti privatnih stikov. V zvezi s sporočilom Washingtona o neposrednih stikih pa je Harriman izjavil, da spada to v pristojnost Bele hiše. Nato je dejal, da bi v primeru neuspeha sedanje mirovne ofenzive še druge države vojaško prispevale za vojno v Vietnamu.

Poveljnik zbora mornariške pehote general Wallace Greene je izjavil, da se bo ves zbor ameriške mornariške pehote 223.000 mož izkrcal v Vietnamu, če ne bo prišlo do pogajanj. Ameriške čete nadaljujejo skupno z avstralskimi in novozelandskimi četami «čiščenje» v tako imenovanem železnem trikotniku, 35 kilometrov severozahodno od Sajgona. Dosedanje «iskanje» partizanov pa je bilo neuspešno. Vojaško poveljstvo pravi, da so odkrili številne podzemeljske rove in druge naprave, toda niso izsledili partizanov, ki so se spretno umaknili.

Morov pogovor s Humphreyjem in z Ruskom

RIM, 11. — Ameriški podpredsednik Humphrey in državni tajnik Dean Rusk sta med potovanjem v Novi Delhi, kjer se bosta udeležila Šastrijevega pogreba pristala na rimskem letališču. Tu so ju sprejeli predsednik vlade Moro, italijanski poslanik v Washingtonu Fenoaltea, ameriški poslanik v Rimu Reinhardt in druge osebnosti. Humphrey in Dean Rusk sta se nato sestala z Morom v mali dvorani na letališču na pogovoru, ki je trajal 50 minut, nakar je letalo nadaljevalo pot. Humphrey in Rusk sta se na letališču pozdravila tudi z zahodnoberlinskim županom Brandtom, ki je prišel iz Neaplja, kjer se je bil udeležil socialdemokratskega kongresa.

BO PODALJŠANA ZA EN DAN?

Po vsej Italiji enotna stavka uslužbencev električnih podjetij

Stavka je zajela 170 tisoč uslužbencev - 72-urna stavka uslužbencev zavarovalnih ustanov - Novella o zaostritvi sindikalnih borb, ki bodo letos zajele 6,5 milijona delavcev

RIM, 11. — Po vsej Italiji se je z zadnjo izmeno pričela stavka uslužbencev ENEL, občinskih električnih podjetij in zasebnih proizvajalcev električne energije. Stavka se je ponekod pričela ob 20., drugod pa ob 23. uri, kot pač poteka delo zadnje izmene.

Sindikalne organizacije bodo stavko verjetno podaljšale na 72 ur in so se že včeraj v tej zvezi čule prve vesti iz krogov UIL, katerih pa ostali sindikalni organizaciji nista potrdili. CGIL je sporočila, da bodo podaljšanje stavke dokončno proučili jutri popoldne.

Stavka zanima po vsej Italiji 170 tisoč uslužbencev ENEL in ostalih podjetij in je enotna ter ni nobenega dvoma, da bo dobro uspela. Že prva stavka, ki je bila iz istih razlogov 13. in 14. oktobra lani, je zajela vse uslužbence skoro v celoti, kar priča o visoki sindikalni zavesti te kategorije. Teže pa je odgovoriti na vprašanje, kako bo z dobavo električne energije. Električne centrale in dobavno omrežje so namreč izredno avtomatizirane, tako da lahko nekaj časa delujejo skoro brez neposrednega sodelovanja človeka. Seveda pa lahko pride do hudih zastojev, škode in prekinitve dobave električne energije, takoj ko nastane okvara. Pri prvi stavki je bila dobava električne energije po vsej Italiji skoro normalna, vendar je takrat šlo za razdobje, ko je potrošnja sorazmerno nizka, medtem ko smo sedaj v razdobju najvišje potrošnje. Zato je tudi ENEL pozval vse uporabnike, naj potrošnjo omejijo.

Minister za obrambo Andreotti je že kot med prvo stavko mobiliziral vojaške oddelke, da so priskočili na pomoč ENEL pri zagotavljanju dobav energije. V ta namen je mobiliziral in dal na razpolago ENEL okoli 4 tisoč vojakov in med njimi okoli 3 tisoč pripadnikov inženirskih enot. Istočasno je dal na razpolago telefonskim podjetjem 61 avtomatičnih prevoznih električnih central.

Danes se je pričela 72-urna vsedržavna stavka uslužbencev zavarovalnih ustanov, ki so jo enotno proglasile vse sindikalne organizacije. Stavka zajema naslednje ustanove: INPS, INAM, INAIL, ENPAS, INADEL, ENPDEDP, ENPALS, ENPI in GESCAL. Proglasili so jo, ker zahtevajo uveljavitev draginjske doklade. Sindikalne organizacije so že proglasile novo stavko, ki jo bodo izvedle še v januarju. Po navodilih INAM se lahko sprejemajo bolniki v bolnišnice tudi med stavko brez predpisanih dokumentov in sprejemi se obravnavajo kot nujni.

Generalni tajnik CGIL Novella je imel danes tradicionalno tiskovno konferenco ob pričetku novega leta, med katero je najprej orisal lanske obsežne sindikalne borbe. Omenil je, da so delavci lani izgubili zaradi stavk 90 milijonov delovnih ur, kar pa jim je omogočilo obnovitev 25 vsedržavnih delovnih pogodb, ki zanimajo milijon 500 tisoč delavcev.

Letos se bodo sindikalne borbe zaostrile, ker so nekateri važni sindikalni spori že v teku, drugi pa se bodo pričeli. V celoti se predvideva, da bodo sindikalni spori zajeli šest milijonov in pol delavcev, od česar tri milijone in pol v industriji, milijon 900 tisoč v kmetijstvu in nad milijon na ostalih sektorjih.

V nadaljevanju se je Novella dotaknil nekaterih perečih splošnih vprašanj sindikalnega gibanja in je odločno zanikal možnost, da bi CGIL v kakršni koli obliki sprejela omejitev sindikalnih svoboščin, kar sta v raznih oblikah predlagali ostali sindikalni organizaciji. CGIL odbija alternativo med «plačami» in «zaposlitvijo», ker je prepričana, da je mogoče samo z zvišanjem življenjske ravni tudi povečati zaposlitev.

Obsežen del govora je bil posvečen sindikalni enotnosti, ki mora biti predvsem enotnost programov in združitev sindikatov zunaj strank. Zato je tudi odbil poskuse, da se utrdijo sedanje osrednje sindikalne organizacije po strankarskih načelih. Zanikal je tudi, da bi pri tem ločevanju predstavljalo pripadnost mednarodnim sindikalnim organizacijam pomembnejšo vlogo, in je s tem v zvezi govoril o pomenu svetovne sindikalne organizacije.

Napovedana stavka zdravnikov bolnišnic

RIM, 11. — Sindikalne organizacije: združenje primarijev bolnišnic (APO), italijanska konfederacija zdravnikov bolnišnic (CIMO), nacionalno združenje pomočnikov asistentov bolnisnic (AMAAO) in italijanski sindikat primarijev bolnišnic (SIPO) so proglasile splošno stavko zdravnikov bolnišnic, ki bo trajala šest dni, od 24. do 29. januarja. Omenjene sindikalne organizacije so združene v skupnem medsindikalnem odboru in so sporočile, da so prisiljene proglasiti stavko, ker niso rešena splošna vprašanja bolnišnic in ni urejen položaj zdravnikov. Istočasno so sporočili, da pripravljajo nove stavke v februarju in da bodo v primeru, da zavarovalne ustanove ne bodo izpolnile obveznosti, posegli po drugačnih ukrepih, tako da bodo morali zavarovanci sami plačati neizpolnjene obveznosti ustanov.

Tudi ta stavka spada v okvir nerešenih vprašanj sistema zavarovalnih ustanov in bolnišnic v Italiji, za kar se pripravlja nov kompleksen zakonski načrt, ki pa je naletel na mnoga nasprotovanja. Zato je zanimiva vest, da se je danes sestal minister za zdravstvo Mariotti s predsednikom republike Saragatom. Ministrstvo za zdravstvo pa je izdalo posebno «belo knjigo o reformi bolnišnic», s katero utemeljuje reformo bolnišnic in ustrezni zakon, ki ga bodo kmalu predložili parlamentu.

Z VEČINO GLASOV ODOBRENA ZAKLJUČNA RESOLUCIJA

Kongres PSDI je pooblastil vodstvo da čim prej izvede združitev s PSI

Zaključno delo kongresa je potekalo v razburkanem ozračju - Zakaj Nenni ni obiskal kongresa - Danes prične delo poslanska zbornica

RIM, 11. — Kongres PSDI se je zaključil v nekoliko bolj polemičnem ozračju, kot se je prvotno pričakovalo. Predvsem je prišlo do polemičnih govorov med raznimi vidnejšimi delegati in med njimi med ministrom Pretijem ter posl. Ariostom, končno pa včeraj niso sporočili izida glasovanja za zaključno resolucijo, ki jo je bilo predložilo vodstvo stranke s tajnikom Tanassijem na čelu.

Gre formalno za razumljiv izgovor, saj so delegati, potem ko so se iz dvorane odstranili gostje, najprej glasovali za zaključno resolucijo, nato pa se je pričelo glasovanje za centralni komite, v katerem bo sedaj 101 član. To glasovanje pa je zelo zapleteno in bo štetje ter računanje izidov trajalo dalj časa in sploh še niso odločili, ali ga bodo zaključili v Neaplju, ali pa ga bodo opravili v Rimu. Izide pa nameravajo sporočiti glede obeh glasovanj skupaj, kar dopušča domnevo o notranjih trenjih, ki so baje prišla do izraza zlasti pri glasovanju.

Pri tem pa ne gre za osnovno vprašanje socialistične združitve, ki je bilo v ospredju celotnega dela kongresa, in tudi ne zaključne resolucije, ki je bila na vsak način sprejeta z veliko večino glasov prisotnih 462 delegatov kot za sestavo novega vodstva stranke.

V resoluciji se v uvodu ugotavlja, da kongres potrjuje obveznosti glede vlade levega centra, nato se govori o «verifikaciji» kot potrditvi skupne volje političnih strank, pri čemer pa se mora upoštevati ,da bi šli čez mero, če bi to pomenilo zastoj pri delu. Osnova ostanejo že sprejeti programi, katerim se ni mogoče odpovedati.

Nadaljnji razvoj politike levega centra pa je odvisen od enotne prisotnosti socialističnih sil, ki zagotavlja razvoj nove politike po zahtevah delavcev in vse skupnosti.

Zgodovina zato nalaga socialistom nalogo, da mobilizirajo vse sile in da se trudijo, da se ideali odporniškega gibanja konkretno uresničijo v demokratični državi in v praktično in svobodno razčlenjeni družbi. To pa lahko uresniči samo velika stranka demokratičnega socializma.

V resoluciji se nato navajajo razlogi za nujnost hitrega postopka pri združevanju in izkušnje dosedanjega sodelovanja obeh socialističnih strank. V tej zvezi se govori o skupnih vladnih obveznostih, o obvezności, da se izvede politika levega centra v lokalnih upravah. Resolucija zaključuje, da bodo preostale težave lahko odstranili v razgovorih med predstavniki obeh strank, in pooblašča delegate tega kongresa, da ratificirajo zaključno resolucijo o združitvi s PSI.

Resolucija torej izhaja izključno iz procesa združevanja s PSI, in kongres je v isti zvezi samo delno spremenil statut PSDI, tako da je zvišal število članov novega CK, vsa ostala vprašanja pa je pustil odprta, ker predvidevajo, da bodo morali sestaviti nov statut nove socialistične stranke.

Današnja zaključna debata je bila zanimiva, zlasti ker je prišlo do zanimivega odgovora Pretija na obtožbe Ariosta, češ da je negativno ocenil sindikalne organizacije. Preti je v bistvu svoje obtožbe ponovil, češ da vlada in vladni organi ne morejo podpreti sindikalnih akcij, ker sindikat skrbi predvsem za tiste delavce, ki so bolje organizirani. Tajnik stranke Tanassi pa je v zaključnem govoru ugotovil, da ni načelnih različnih stališč med PSI in PSDI z izjemo ocene komunizma in odnosov do njega. To vprašanje, pa je dejal, da bodo pomagali reševati sami komunisti.

Vendar pa po vsej verjetnosti niso bila v ospredju sporov in težav pri proglasitvi izidov kongresa ta načelna vprašanja, temveč razdelitev mest v novem CK PSDI. Že včeraj so se čuli glasovi, da so se predstavniki posameznih deželi uprli, češ da niso pravilno zastopani v okviru predvidenega CK, in je zato prišlo do raznih zakulisnih razgovorov in mešetarjenj, za katera pa se ne ve, kako so se zaključila.

V ospredju razprav je bilo tudi vprašanje, zakaj Nenni osebno ni prišel na kongres, pa čeprav se je govorilo, da so ga k temu nagovarjali nekateri vidnejši socialistični predstavniki in med njimi menda minister Corona. Po vsej verjetnosti bo točna vest, da je Nennijev prihod preprečil tajnik PSI De Martino, ki mu je obisk kongresa odsvetoval, saj bi v takem primeru prevladovali čustveni elementi, ko pa so pred združitvijo na dnevnem redu še zelo resna vprašanja, o katerih je potrebna temeljita diskusija.

Zato je tudi zanimiva vest, da se je že sinoči sestal izvršni odbor PSI, kateremu je predsedoval Nenni in katerega se je udeležil tudi De Martino in kjer so govorili tako o zaključkih socialističnega kongresa kot o bližnji parlamentarni debati o zunanji politiki. Predsednik socialistične skupine v poslanski zbornici Ferri je kongres PSDI ugodno ocenil kot važen nadaljnji korak k združitvi.

Predstavnik socialistične levice Balzamo pa je kongres povsem negativno ocenil, češ da je čez mero «dvignil ceno združitve». V obliki ultimata so postavili zahtevo socialdemokratske ideološke zmage in kot cilj zastavili gospodarski razvoj zunaj reform, ki je nesprejemljiv za socialiste. Ponovno so govorili o atlantizmu. Glede konkretnega predloga socialističnega kongresa o razdobju skupnih borb so dali izredno trd odgovor. Niso privolili, da bi «verifikacija» bila resna in da bi se lahko spremenila tudi v krizo vlade in prehod v opozicijo. Vsega tega niso mogli prekriti aplavzi delegatov, naslovljeni na PSI.

Jutri bo pričela redno delo poslanska zbornica in je na dnevnem redu nadaljevanje razprave o državnih otroških vrtcih, ki je bilo pred počitniško prekinitvijo dokaj vroče, saj je ponovno prišlo do manevra demokristjanskih poslancev, ki zahtevajo večjo pomoč zasebnim otroškim vrtcem. Kaže, da je med počitnicami prišlo med strankami do sporazuma. Vsaj tako izhaja iz poročila zasedanja skupine demokristjanskih poslancev in iz vesti, da bodo umaknili svoje popravke.

Danes je minister za sodstvo Reale predložil senatu zakonski načrt o preureditvi zaporov in preprečevanju mladinske kriminalitete. Načrt ima 162 členov ter ga spremlja 160 strani obrazložitve. Gre za bistvene spremembe ureditve zaporov iz leta 1931, ki uvajajo povsem nova načela prevzgoje. Prav tako je načrt bistveno nov glede zaščite mladoletnih.

STRAHOVITE POSLEDICE VELIKEGA NEURJA

Nad sto mrtvih in ogromno uničenje v Rio de Janeiru in Niteroiju

Več hiš porušenih, mnogo blaga uničenega, prekinjene železniške, telefonske in letalske zveze

RIO DE JANEIRO, 11. — Nad sto mrtvih, mnogo porušenih hiš, velike količine blaga uničenega, popolna prekinitev cestnega, železniškega in letalskega prometa, delna prekinitev telefonskega in prekinitev telegrafskega prometa, hiše brez električne razsvetljave in brez pitne vode, ustavljena dvigala, številni primeri plenjenja po trgovinah in skladiščih živil: to so do sedaj znane posledice silovitega neurja, ki je preteklo noč divjalo nad Rio de Janeirom in prestolnico bližnje države Niteroiem. Od 7. ure sinoči je nepretrgoma lilo v državi Guanabara in državi Rio de Janeiro. Ure in ure je bila prava povodenj. Vse glavne in stranske ulice v središču Rio de Janeira so se spremenile v deroče reke, v katerih so bili avtomobili na pol potopljeni.

Nekaj čez polnoči je zmanjkal električni tok in še vedno manjka v večini mesta. Telefon povečini ne deluje zaradi poškodb v podzemeljskih napeljavah. S cest je voda vdrla v kleti, v garaže, v pritličja stanovanj in v trgovine. Radio je neprestano poročal o porušenih hišah in o raznih nesrečah. Naliv je nekoliko pojenjal v prvih jutranjih urah. Javno prevozništvo je parlizirano, toda številni privatniki si upajo z avtomobili na cesto, kjer je začela voda upadati.

Policija, gasilci in osebje v bolnišnicah so bili mobilizirani od vsega začetka, toda mogli so samo deloma pomagati, ker je voda pokrila skoraj vse mestne ulice. Ponekod je voda dosegla višino poldrugega metra. Velike poškodbe so nastale pri telefonu in telegrafu. Vlaki niso odhajali. Letalski promet je bil ukinjen.

Z nekega hriba v Capohabani se je utrgala ogromna skala in pridrvela na skupino hiš, ki jih je porušila ter ubila mnogo ljudi.

V bolj prizadetih četrtih so bili številni primeri plenjenja v trgovinah in skladiščih. Nastopila je policija, toda ta nastop ni bil dokaj učinkovit zaradi težav s prevozom. Guverner Guanabare je pozval funkcionarje in delavce, naj storijo vse mogoče, da pridejo na delo in preprečijo popoln zastoj javnih storitev.

Po 17 urah nalivov se je nocoj nekoliko zjasnilo. Obnovljen je bil letalski promet in tu pa tam je obnovljen cestni promet.

Do sedaj so našli 74 trupel, toda bojijo se, da je nad 220 mrtvih. Do sedaj so zdravili nad tisoč ranjenih. Več tisoč ljudi je brez strehe. Reševalne skupine so neprestano na delu, ker je stanje v nekaterih predelih mesta še vedno kritično. Meteorologi napovedujejo nove nalive.

Plenum CK ZKJ 14. februarja

BEOGRAD, 11. — Pod predsedstvom generalnega tajnika ZKJ Josipa Broza Tita je bila 10. tm. na Brionih seja izvršnega komiteja CK ZKJ, na kateri so razpravljali o družbeno-gospodarski politiki vprašanj razvoja kmetijstva in vasi. Na seji so sklenili sklicati 3. plenum CK ZKJ za 14. februarja.

DANES

Pričela se je stavka električnih uslužbencev, ki je zajela okoli 170 tisoč uslužbencev po vsej Italiji. Stavka je enotna in ni dvoma, da bo s sindikalnega zornega kota povsem uspela. Teže pa je odgovoriti na vprašanje, če bo prišlo do večjih prekinitev toka, saj so električne centrale avtomatizirane in tako rekoč zadostujeta ravnatelj in njegov pomočnik, da zagotovita krajše normalno poslovanje. Ni pa nobenega dvoma, da ta stavka (kot tudi stavka vseh zavarovalnih ustanov, napovedana stavka zdravnikov bolnišnic itd.) pomeni uvod v razdobje ostrih sindikalnih borb. O tem je govoril na tiskovni konferenci generalni tajnik CGIL Novella, ki je ugotovil, da bodo predvidene sindikalne bitke zajele letos okoli 6,5 milijona delavcev, medtem ko so lani zajele okoli 1,5 milijona delavcev. Novella je odločno odbil predloge o «sindikalnem premirju» in se zavzel za enotnost sindikalnega gibanja zunaj strank.

V Neaplju se je zaključil kongres PSDI. Zadnji dan je bil nekoliko bolj «vroč», ker je pač šlo predvsem za razdelitev mest v novem CK. Kongres je z večino glasov sprejel resolucijo, ki govori predvsem o združitvi s PSI, pooblašča vodstvo, da vodi pogajanja, ki se lahko zaključijo brez sklicanja novega izrednega kongresa. Resolucija neposredno ne omenja NATO in perečih sindikalnih vprašanj, niti ne govori izrecno o zahtevi, da PSI prekine s komunisti glede lokalnih uprav. Zato pa je odbila nekatere predloge socialističnega kongresa in predvsem predlog, naj bi prišlo do daljšega razdobja konkretnega sodelovanja, ki naj bi pripravilo zdru itev. Glede «verifikacije» izrecno govori, naj bi šlo samo za potrditev sedanjega programa sedanje vladne večine. Glede gospodarskih reform je dokaj meglena; če jih že izrecno ne zanika, niti ne govori o programiranju, o deželah in podobnem. Skratka kompromis, ki naj bi služil kot osnova za bližnje razgovore z vodstvom PSI.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 1,5, najnižja —1,4, ob 19. uri —0,4; zračni tlak 1010,6 pada, vlaga 85 odst., veter sever 5 km na uro, nebo oblačno, 5 cm snega, morje mirno, temperatura morja 9,6 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 12. januarja
Tatjana
Sonce vzide ob 7,44 in zatone ob 16,43. Dolžina dneva 8,59. Luna vzide ob 23,26 in zatone ob 11,09
Jutri, ČETRTEK, 13. januarja
Veronika

VČERAJ ZAČETEK STAVKE USLUŽBENCEV ENEL

Jutri bodo ves dan stavkali vsi uslužbenci občinskega podjetja Acegat

Podjetje Acegat poziva potrošnike naj varčujejo z električnim tokom
Nadaljevanje stavke uslužbencev socialno-zavarovalnih ustanov

Včeraj ob 22. uri se je začela dvodnevna stavka uslužbencev državnega električkega podjetja ENEL. V zvezi s to vsedržavno stavko, tržaške sindikalne organizacije podjetja Acegat sporočajo, da je bil tudi poslednji poskus pri ministrstvu za delo, da bi dosegli sporazum med sindikalnimi predstavniki in ustanovo ENEL, zaman, zaradi trdnovratnosti vodstva omenjene ustanove. Zato je bil preklican napovedan sestanek pri ministru za delo za včeraj zjutraj. Zaradi tega je tudi sindikalna organizacija UIL proglasila skupno z ostalima dvema organizacijama stavko vseh delavcev in uradnikov električkih podjetij.

Sindikalne organizacije podjetja Acegat nadalje sporočajo, da so vsedržavne sindikalne organizacije sporočile, da je treba napoved sedanje dvodnevne stavke smatrati kot začetek akcije. Zato sindikalne organizacije podjetja Acegat obveščajo prizadete delavce, da se bo stavka začela v Acegat jutri, 13. t.m. ob 0 uri in se bo zaključila ob 24. uri, tako da bo trajala en dan.

Sindikati so se sporazumeli z ravnateljstvom podjetja za izreden program za opravljanje nujnih služb za ves čas trajanja vsedržavne stavke ENEL. Menijo, da je treba pričakovati, zlasti še zaradi slabega vremena, tudi popolno prekinitev toka s strani ENEL in da bo morala biti ob morebitni popolni prekinitvi toda zajamčena, v kolikor je to v moči delavcev Acegat, dobava toda za delovanje vodovoda, plinovoda, bolnišnic in mestnih klinik. Dogovorjeno je bilo, da delavci, ki bodo na razpolago za nujne posege, ne bodo smeli opravljati nobenega drugega navadnega dela.

V zvezi s stavko električkih delavcev nam je podjetje Acegat sporočilo sledeče:

V zvezi s stavko uslužbencev ENEL Acegat sporoča, da bodo lahko nastale pomanjkljivosti pri dobavi električnega toka z morebitnimi daljšimi prekinitvami. To stanje se bo lahko še poslabšalo predvsem zaradi slabega vremena.

Zato Acegat priporoča vsem potrošnikom naj do skrajnosti omejijo potrošnjo električnega toka, zlasti naj pa omejijo tok pri uporabi gospodinjskih strojev, ter poziva trgovce in lastnike javnih lokalov naj zmanjšajo na najnujnejše razsvetljavo lokalov in izložb.

Najbolj pa bo treba šteditи pri uporabi električnega toka v industrijskih podjetjih.

Poleg tega Acegat obvešča svoje potrošnike, naj se ne poslužujejo dvigal med stavko, ker bi lahko zaradi nenadne prekinitve električnega toda ostali blokirani v dvigalu.

Acegat nadalje priporoča naj vsi prizadeti nadzorujejo svoje ogrevalne naprave, ki delujejo tudi s pomočjo električnega toka, da jim ne bo zmrznila voda v radiatorjih zaradi daljše prekinitve toka.

Zelo primerno bo, kar tudi svetujemo, da si družine poskrbijo določeno rezervo vode.

Na prvi dan stavke bo podjetje Acegat zagotovilo delovanje mestnih javnih prevozov. Nekateri tramvajski in filobusni vozovi bodo morda nadomeščeni z avtobusi.

V četrtek, 13. t.m., v zvezi z stavko uslužbencev podjetja, pa mestna prevozna služba ne bo delovala.

Danes se nadaljuje tridnevna vsedržavna stavka uslužbencev socialno-zavarovalnih ustanov, ki so jo proglasile vse sindikalne organizacije. Stavke, ki se je začela včeraj in se bo zaključila jutri opolnoči, se udeležujejo vsi uslužbenci ustanov INPS, INAM, INAIL, ENPAS, INADEL, ENPDEDT, ENCLS, ENPI in GESCAL.

V zvezi s to stavko je INAM odredila, da bodo med stavko vsi sprejemi v bolnišnico, smatrani kot nujni, tako da jih bodo lahko sprejeli brez predpisanega jamstvenega pisma. Ravnateljstvo bolniške blagajne trgovcev tržaške pokrajine pa sporoča, da so uradi blagajne za vse dni stavke zaprti.

Delovanje deželne uprave

Deželna odbornika za javna dela Masutto in za delo Giust sta včeraj v spremstvu deželnega svetovalca Riguttija obiskala nekaj občin v pordenonskem okolišu. V Spilimbergu jih je župan seznanil z vrsto vprašanj krajevnega značaja. Predstavniki deželne vlade so se nato sestali tudi z voditelji občinske uprave v občinah Castelnuovo in Maniago (katere župan je sam svetovalec Rigutto) ter še v občinah Montereale Cellina in S. Vito al Tagliamento. V zvezi z razvojem industrijske proizvodnje v občini S. Vito al Tagliamento, se bo odbornik za delo Giust danes v Rimu sestal s predstavniki zavoda za industrijsko obnovo IRI in Finsider, da bi dosegel pomoč državnih podjetij pri reševanju železarskega obrata PREO iz omenjene občine, ki je moral pred kratkim prekiniti delo zaradi previsokih kvotacij odpadnega materiala, ki ga uporablja kot surovino pri svojem delu. Železarna v S. Vitu bi namreč rada dosegla od podjetja Finsider, da bi ji ta dovolila nakupovanje odpadkov iz nekega svojega obrata.

Poziv krvodajalcem

Združenje krvodajalcev poziva vse krvodajalce skupine O RK-pozitivna, naj se zglasijo na transfuzijskem centru v Ul. della Pietà št. 2/3, ker center nujno potrebuje kri omenjene skupine za dva nujna kirurška posega. En poseg se nanaša na pljučno kirurgijo, eden pa na poseg za presaditev umetne ledvice. Center je odprt za krvodajalce od 8. do 11. ure in od 17. do 1. ure, ali pa po dogovoru.

Čiščenje snega na pločnikih

Občinska uprava opozarja vse lastnike hiš ter lastnike ali najemnike javnih lokalov, trgovin itd., da morajo na osnovi obstoječega pravilnika o mestni čistoči očistiti sneg ali led na pločnikih pred svojo hišo ali obratom v širini dveh metrov. Sneg in led je treba spraviti na kupe ob robu ceste, ki ne smejo ovirati tramvajskega prometa ali pešcev. Kdor ne bo opravil te svoje dolžnosti bo kaznovan po zakonu.

Čolni v Velikem kanalu pokriti z belo snežno odejo

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V MALI DVORANI KULTURNEGA DOMA

William Shakespeare

SKOZI ŽIVLJENJE

Recital

Izvaja JOŽKO LUKEŠ

Izbor in režija BRANKO GOMBAČ
Glasba MARJAN VODOPIVEC
Prevod OTON ŽUPANČIČ, MATEJ BOR, JANEZ MENART, JOŽE JAVORŠEK

V petek, 14. januarja ob 21. uri (PREMIERSKI ABONMA)
V soboto, 15. januarja ob 21. uri (ABONMA PRVA PONOVITEV)
V nedeljo, 16. januarja ob 16. uri (NEDELJSKI POPOLDANSKI)
V sredo, 19. januarja ob 20. uri (ŠTUDENTSKI ABONMA)
V četrtek, 20. januarja ob 21. uri (INVALIDSKI ABONMA)
V petek, 21. januarja ob 21. uri (SINDIKALNI ABONMA)
V soboto, 22. januarja ob 21. uri (OKOLIŠKI ABONMA)
V nedeljo, 23. januarja ob 16. uri

Prodaja vstopnic vsak dan od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma.
Zaradi omejenega števila sedežev v Mali dvorani prosimo cenjeno občinstvo, da si pravočasno rezervira sedeže na tel. 734265.

Darovi in prispevki

Amalija Castellani daruje 5000 lir za Dijaško Matico.

Namesto cvetja na grob pok. Konrada Mauriča daruje Armido 2000 lir za Dijaško Matico.

Gledališča

VERDI

Pri gledališki blagajni se nadaljuje prodaja vstopnic za današnjo zadnjo predstavo komedije «La coscienza di Zeno», z začetkom ob 21. uri. Nadaljuje se prodaja vstopnic za prvo predstavo «Večni soprog» Dostojevskega, ki se bo začela v četrtek ob 21. uri.

Kino

Nazionale 16,00 «La grande corsa» Technicolor, Panavision 70 mm. Tony Curtis, Jack Lemmon, Natalie Wood.
Arcobaleno 16,00 «Menage all'italiana» Ugo Tognazzi, Romina Power, Anna Moffo. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Excelsior 15,00 «I 4 figli di Katie Elder» John Wayne, Dean Martin. — Technicolor.
Fenice 14,30 «Agente 007 — Thunderball (Operazione tuono)» Technicolor. Sean Connery.
Eden (bivši Supercinema) 16,00 «Le meravigliose donne del Giappone fantastico» Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Grattacielo 16,00 «L'affare Blindfold» Technicolor. Rock Hudson, Claudia Cardinale.
Alabarda 16,00 «Libido» Dominique Boschero. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Filodrammatico 16,00 «Avventura al motel» Claudia Mori, Eva Bartok. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Aurora 16,30 «Come inguaiammo l'esercito».
Cristallo 16,00 «Lady L» Technicolor. Sophia Loren, Paul Newman.
Garibaldi 16,00 «Il giorno dopo» — Clift Robertson.
Capitol 16,30 «Lord Jim» Technicolor. Peter O'Toole, James Mason, Akim Tamiroff.
Impero 16,30 «Per un dollaro bucato».
Vittorio Veneto 16,00 «Ragazze sotto zero» James Gregory.
Moderno 16,00 «La donna di paglia» Sean Connery, Gina Lollobrigida. Technicolor.
Astra 16,00 «Ulisse».
Astoria Počitek.
Abbazia 16,00 «5 corpi senza testa» Prepovedano mladini pod 18. letom.
Ideale 16,00 «Colpo grosso» Frank Sinatra, Dean Martin.
Skedenj 16,00 «L'ultimo ribelle» Scopecolor. Carlos Thompson, Rodolfo Agosta.

ŠE NOBENE ODLOČITVE O USODI CRANE-ORION

Za začasno rešitev tovarne bi potrebovali 600 milijonov

Številna industrijska podjetja se pogovarjajo o možnosti ustanovitve posebnega konzorcija, ki bi začasno prevzel upravo podjetja Crane-Orion - Še vedno nevarnost sodnega stečaja

Na trgovinski zbornici je bil predsinočnjim sestanek predstavnikov nekaj najvažnejših industrijskih obratov iz dežele Furlanije — Julijske krajine, ki jih je povabil predsednik zbornice dr. Caidassi, da bi skušali doseči vsaj načelen sporazum za rešitev podjetja Crane-Orion. Industrijski obrat, ki je pred časom zašel v hudo finančno krizo, je nekoč zaposloval do skoraj 500 delavcev; danes pa dela v njem le še kakih 150 ljudi; proizvodnja je zaradi tega in zaradi pomanjkanja naročil zelo omejena. Podjetje je v zadnjem času prejelo le malo naročil, del proizvodnje pa spravljajo v skladišča v upanju, da bi zanj kmalu našli kupca.

Položaj podjetja je zelo resen. Danes bi njegova začasna rešitev zahtevala najmanj 500 do 600 milijonov lir, s katerimi bi nakupili potrebno surovino in poravnali vsaj najnujnejše obveznosti podjetja. Tako je treba izplačati odpuščenim delavcem ustrezno odpravnino, pa tudi številne druge postavke zahtevajo čim prejšnjo likvidacijo.

Po zamisli predsednika trgovinske zbornice naj bi «reševanje» podjetja potekalo nekako takole: skupina najmočnejših industrij iz dežele Furlanije — Julijske krajine naj bi se združila v konzorcij, ki bi prevzel začasno upravo nad obrati Crane-Orion. Ta bi se preievil v družbo za upravljanje nepremičnin, ki bi likvidirala originalno podjetje in prevzela njegove obrate v najem. Kakor rečeno, pa zahteva takšna rešitev takojšnjo razpoložljivost 500-600 milijonov lir, ki jih prizadete industrije, čeprav kažejo vsestransko zanimanje za posel in precej dobre volje kar se tiče angažiranosti, ne morejo zlepa spraviti skupaj v kratkem času. Predstavniki industrijcev so le zagotovili, da bodo njihova podjetja lahko postala stalni odjemalci Crane-Orion in da mu bodo pomagale tudi druge. Za zbiranje potrebnega likvidnega kapitala pa se niso mogli obvezati, dokler ne prejmejo potrebnega pooblastila za to. V soboto bo na zbornici zaključni sestanek, na katerem bodo posamezniki izjavili, ali so ali niso za konkretno izvedbo omenjenega načrta.

Kljub dobri volji, ki jo kažejo številna podjetja s Tržaškega, Videmskega in Goriškega, pa ostane vprašanje rešitve podjetja Crane-Orion še vedno široko odprto. Precej hudo zapreko v tem smislu predstavlja dejstvo, da podjetje Crane-Orion ne more reflektirati na možnost, da bi prejelo takšno naročilo s strani državnih ali poldržavnih ustanov, ker jim statut prepoveduje, da bi sodelovali s podjetjem v likvidaciji, kakor je Crane-Orion. Drugo skrb pa vzbuja možnost, da bi sodnik proglasil stečaj podjetja.

Neroden padec čistilke

V ladjedelnici Sv. Marka se je sinoči ponesrečila 52-letna čistilka Giuseppina Cavrencic por. Zega iz Ul. Colombo št. 3. Ko je snažilka stala na stolu in čistila neko okno, se ji je stol zamajal in je padla na tla. Z rešilnim avtom Rdečega križa so jo prepeljali v bolnišnico, kjer so ji ugotovili zlom desne mečnice. Cavrenciceva bo okrevala v 20 dneh.

SESTANEK UPRAVLJALCEV BENCINSKIH ČRPALK

Ponovna zahteva po znižanju cene bencina za naše področje

Koliko zasluži pri bencinu prodajalec, proizvajalec in koliko država

Vodstvo Združenih tržaških trgovcev je sinoči sklicalo nov sestanek upravljalcev bencinskih črpalk, da bi se dogovorili o skupnem nastopu pri vladi, in sicer s priporočilom, naj bi ta pristala na zamisel, da bi podelila tudi avtomobilistom in moteristom tržaške pokrajine mesečni kontingent goriva po znižani ceni, kakor ga je pred leti podelila avtomobbilistom z Goriškega.

Upravljalci tržaških črpalk se pritožujejo, da se prodaja goriva na našem področju nikakor ne more dvigniti na višino, ki bi jim dovoljevala primeren zaslužek. Tržačani rajši uhajajo čez mejo, kjer je bencin cenejši. Gospodarski zakon je ravno tako železen kakor naravni zakon: avtomobilist, ki lahko izbira med cenejšo in dražjo črpalko, se bo pač odločil za prvo, pri tem pa ga ne bo prav nič motilo, če se bo treba potruditi do menjalnice, čakati v vrsti pred črpalko, vrh vsega pa še spregovoriti katero po slovensko. Med črpalkami, ki na jugoslovanskem obmejnem področju obkrožajo Trst, je že nekaj let najbolj uspešna, kar se tiče količine prodanega goriva, črpalka v Sežani. In prav ob njej se zlasti ob praznikih ustvarjajo dolge kolone avtomobilov z evidenčno tablico TS, GO, UD, itd. Tudi upravljalci tržaških črpalk se dobro zavedajo, da je treba v konkurenčnem boju s kolegi onstran meje z orožjem, ki ima zanesljivo moč: namreč z znižanjem cen. Cena navadnega bencina ob kateri koli črpalki na Tržaškem, in seveda tudi v ostali Italiji (izjemo tvorijo črpalke Ital. avtomob. kluba, ki prodajajo samo članom organizacije) znaša danes 110 lir liter, za liter superbencina pa je treba odšteti 120 lir. Koliko zasluži upravljalec črpalke pri vsakem litru? Po podatkih, s katerimi razpolagamo, znaša ta zaslužek pri navadnem bencinu 8,03, pri superbencinu pa 10.54 lire pri litru. Če se torej vsako uro ustavi ob črpalki 10 avtomobilov, ki natankajo po 10 litrov superbencina, potem zasluži upravljalec črpalke po 1050 lir na uro. Seveda so črpalke, ob katerih beležijo mnogo več prometa, so pa zopet tudi take, pri katerih se ne ustavi po 10 avtomobilov na uro, temveč včasih tudi mnogo manj.

Petrolejske družbe imajo — po navedenem viru po 19,88 lir dobička pri litru navadnega in 25.35 lire pri superbencinu. V našem primeru (100 litrov super goriva na uro), imajo po vsem tem petrolejske družbe po 2.000 lir dobička. Pri teh dveh postavkah — namreč pri zaslužku upravljalcev bencinskih črpalk in petrolejskih družb, bi le težko odtrgali kakšno liro, da bi znižali ceno gorivu in s tem pospešili konkurenco jugoslovanskim črpalkam, pri zaslužku bencinarjev celo nič, ker ti nasprotno postavljajo zahtevo po še višjih prejemkih. Tako upravljalci črpalk, kakor tudi petrolejske družbe, in razumljivo tudi širok krog potrošnikov, pa prigovarjajo vladi, naj ta zniža davčno tangento na liter goriva, ki je res zelo težka, saj doseže pri litru navadnega bencina 82,09, pri litru superbencina pa celo 84.11 lire. Pri 100 litrih goriva zasluži torej država čez 8.400 lir raznih davkov.

Država bi morala pristati na to, da nekoliko omili davčno breme na bencin, in sicer tako, da prizna tržaškim avtomobilistom in motoristom pravico, da z boni nakupijo določeno količino goriva na mesec. To zahtevo so tukajšnji avtomobilski krogi pravzaprav že večkrat postavili vladam, ki so si sledile v vseh povojnih letih, vendar so se prizadeti krogi v Rimu vedno izgovarjali, da bi podelitev takšne olajšave pomenila za državne blagajne veliko finančno zgubo. V resnici pa bi črpalke prodajale mnogo več bencina, če bi ta stal 30-40 lir manj za liter, tako da bi se v državne blagajne lahko steklo še več denarja kakor zdaj. Ta domneva in iz trte izvita, saj obstaja pomemben precedens na drugem področju, kjer je država vedno rada močno privijala davčni vijak, namreč v prodaji tobaka in tobačnih izdelkov. Statistike so že večkrat pokazale, da vsakemu znižanju prodajne cene teh izdelkov sledi večji dotok denarja v državne blagajne. Tako bi bilo tudi v primeru, ko bi država pristala na znižanje davčnega bremena na prodajo bencina na našem področju.

SEJA POKRAJINSKEGA SVETA PO OSTAVKI ODBORA

Neuspešen izid glasovanja za nov pokrajinski odbor

Napovedujejo še eno sejo, ki pa bo po pričakovanjih prav tako neuspešna, nakar bo pokrajinski svet razpuščen

Po ostavki pokrajinskega odbora, ki jo je potrdil pokrajinski svet, je bila sinoči seja pokrajinskega sveta za izvolitev novega predsednika in odbora. Volitve niso dale konkretnega rezultata. Prisotnih je bilo 23 svetovalcev, 17 se jih je vzdržalo, 3 glasovnice so bile bele, 3 glasove pa je dobil odv. Jona. To je bil izid prvega in drugega glasovanja. Govori se, da bo ponovno sklican pokrajinski svet za zadnji poskus, kot je to običaj pri volitvah za občinske in pokrajinske odbore. Če tudi na prihodnji seji ne bo prišlo do izvolitve predsednika in odbora kot je pričakovati, bo imenovana komisarska uprava do novih volitev. Na sinočnji seji se je zvrstilo kar 12 govornikov, ki so v imenu raznih političnih skupin v pokrajinskem svetu poudarili svoja stališča ter zvračali drug na drugega krivdo za morebitno komisarsko upravo. Že iz prvih nastopov je bilo jasno, da ne bo prišlo do izvolitve predsednika in odbora, niti do predložitve kandidature. Seji je predsedoval kot najstarejši svetovalec misovec Angiolillo, ki je v kratkem uvodnem nagovoru poudaril, da je dosedanja uprava imela že ob svojem rojstvu v sebi klice razpada, saj ni mogla računati na podporo večine pokrajinskega sveta. Pri tem je izrazil svoje mnenje, da bi bila možna tretja rešitev, in sicer brezbarvni in nepolitični odbor, ki bi se ukvarjal z golo upravnimi zadevami.

Nato je vodja komunistične skupine svetovalec Colli predlagal, naj bi pokrajinski svet pred volitvami predsednika in odbora sprejel resolucijo z zahtevo, da se razpišejo pokrajinske volitve čimprej. Njegov predlog je bil zavrnjen z večino glasov in so si sledile glasovalne izjave. Prišlo je tudi do besednega spopada, zlasti ko sta govorila demokristjan Vigini in Celli, tako da je predsednik med govorom Cellija prekinil sejo za nekaj minut.

Prvi je govoril demokristjanski svetovalec Maly, ki je predvsem poudaril veljavnost politike levega centra, tako v vsedržavnem kot v krajevnem merilu, zlasti tu na meji, kjer ta politika pomeni razvijanje in utrditev mirnega sožitja ter demokratičnega sodelovanja v javnih upravah. Uveljavitev politike levega centra, je dejal, je v Trstu nova stran zgodovine našega mesta, s katero se zaključuje doba borb in prepirov. Levi center se utrjuje v vsej deželi Furlanije-Julijske krajine; temu pa se protivijo, je dejal Maly, iz raznih razlogov, komunisti, liberalci in misini. Glede pokrajinske uprave je pripomnil, da so žal propadli vsi pozivi na sodelovanje, da bi preprečili komisarsko upravo.

Vodja skupine KPI Colli je polemiziral s KD in ožigosal razne manevre, da bi obdržali pri življenju tako pokrajinsko upravo, ki ni imela podlage v pokrajinskem svetu. Omenil je nekakšne razgovore med KD in PLI, nato pa poudaril, da je pokrajinski svet izgubil vso avtoriteto po imenovanju komisarja za odobritev proračuna. Zaradi tega ni moč nadaljevati na ta način. Potrebni so jasni zaključki in čimprejšnje nove volitve. Glede morebitne komisarske uprave, je pripomnil Colli, nosijo odgovornost KD in njeni zavezniki, tembolj, ker so komunisti prikazali možnost sodelovanja, ki pa ga je KD zavrnila.

Misovec Candussi je ponovil stare motive in poudaril, da bi njegova skupina podprla enobarvno, demokristjansko upravo, če bi se omejila le na upravne zadeve ter izločila kakršen koli dogovor, ki bi «spremenil italijansko lice mesta».

Socialistični svetovalec ing. Pečenko je v svojem govoru najprej poudaril, da je dosedanja pokrajinska uprava delovala skoraj eno leto in da je prišlo do krize pri glasovanju za proračun, čemur je pokrajinski svet pripisal politični moment. Uprava je torej padla, je pripomnil ing. Pečenko, ne zaradi upravne nesposobnosti, ampak samo zaradi politične volje pokrajinskega sveta. Pri tem pa je pripomnil, da so iste skupine, ki so glasovale proti pokrajinskemu proračunu, torej za padec dosedanje uprave, večkrat glasovale za razne predloge in postavke, ki jih je predlagala pokrajinska uprava. Toda ne glede na te pripombe, je dejal ing. Pečenko, Pri pozitivno ocenjuje tako politični dogovor kot kratko enoletno delovanje pokrajinske uprave. Svoj govor je ing. Pečenko zaključil s pripombo, da opozicija, ki je čakala na ugoden trenutek za padec uprave, nosi za to vso odgovornost in naj zaradi tega dokaže, če je možna druga izbira kot uprava levega centra. Socialdemokrat Giuricin je v svojem govoru očital opoziciji, da je imela gluha ušesa za razne odtenke in da je odločno šla v boj proti dosedanji upravi, čeprav ne more predložiti druge izbire. Poudaril je tudi, da so socialdemokrati naklonjeni čimprejšnjim volitvam, da bi se skrčila doba komisarske uprave. Nato je govoril demokristjan Vigini, ki je poudarjal, da KD ni v pokrajinskem svetu postavljala zaprek, ampak da se ne more odpovedati svojim načelom in politiki levega centra. Enake misli sta ponovila demokristjana Dassovich in Celli, medtem ko je liberalec Jona ponovno zavrtel svojo staro, izgulјeno nacionalistično lajno.

Komunistični svetovalec Burlo pa je zelo prijetno polemiziral tako z eno kot z drugo politično skupino, ob koncu pa opozoril KD, da bo v prihodnosti, hočeš nočeš, moralo priti do razgovorov in sodelovanja med KD in KPI, ker bodo k temu silile razmere in volja prebivalstva.

Vozil je avto pijan in brez vozniškega dovoljenja

Policijski organi so prijavili sodnijskim oblastem 39-letnega Rodolfa Quargnala iz Ul. dei Molini 2 pod obtožbo, da je bil pijan ter da je upravljal avto, čeprav je imel le šofersko dovoljenje za upravljanje motorja.

Quargnal je zagrešil omenjene prekrške že preteklo soboto zjutraj. Okoli 4. ure sta dva mestna redarja, ki sta patruljirala po mestu z motorjem, opazila nekega avtomobilista, ki se je pripeljal po Ul. Oriani. Nenadoma je avtomobilist zavozil na pločnik in se je za las rešil nevarnosti, da trešči v bližnje poslopje. Redarja sta takoj zasledovala, ustavila in potem spremila do splošne bolnišnice. Zdravnikov odgovor je bil popolnoma jasen: šlo je za osebo, ki je bila popolnoma vinjena. Redarja sta nato odpeljala kršitelja zakona na policijsko postajo, kjer so agenti ugotovili, da je Quargnal prekršil tudi tisti člen cestnega zakona, ki predvideva ustrezne kazni za ljudi, ki upravljajo motorna vozila brez predpisanega vozniškega dovoljenja. Zato so ga pridržali ter prijavili sodnijskim oblastem zaradi omenjenih dveh prekrškov.

Vandalsko dejanje vinjenega mladeniča

Preteklo nedeljo zvečer je 23-letni težak Vito Gregori iz Ulice Salita di Zugnano 53 stopil v gostilno «Alla Sorda» v Ul. Costalunga 177. Zahteval je, naj mu natakar takoj postreže s kozarčkom žganja. Ta pa je seveda odbil zahtevo, ker je opazil, da je bil mladenič pijan. Gregori pa se je razkačil. Zgrabil je za telefonski imenik ter raztrgal nekaj strani. Potem pa je spet zahteval, naj mu postrežejo. Ker je natakar ponovno odbil zahtevo, se je Gregori še bolj razjezil. S pestjo je udaril po šipi steklene omarice, kjer so bile spravljene slaščice ter jo je razbil. Potem pa je odšel iz lokala.

Tedaj se je lastnik odločil, da pokliče policijske agente Ti so takoj prišli v lokal in potem preiskali bližnjo okolico. Kmalu so izsledili Gregorija ter ga prepeljali v splošno bolnišnico, kjer je zdravnik ugotovil, da je bil mladenič popolnoma vinjen. Prijavili so ga sodišču zaradi pijanosti. Lastnik lokala pa bi moral tožiti Gregorija zaradi morebitne škode, ki jo je vinjeni mladenič povzročil v gostilni. Zdi pa se, da 74-letna lastnica gostilne Emilia Mazzalors iz Ul. Costalunga 177 tega ne namerava storiti.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 11. januarja se je v Trstu rodilo 11 otrok, umrlo pa je 14 oseb.

UMRLI SO: 51-letni Isidoro Duro, 56-letni Antonio Pauluzzi, 76-letna Paola Ardella vd. Giraldi, 61-letni Olimpio Covi, 79-letna Maria Pecaric vd. Zuppin, 55-letna Eufelia Fonseca por. Ferlisi, 57-letni Giuseppe Santin, 55-letni Francesco Pizzulin, 53-letna Olga Adami por. Leghissa, 85-letni Giacomo Giordano, 85-letna Teresa Busiz vd. Scozzai, 95-letni Francesco Del Rame, 61-letna Pierina Valdemarin, 65-letna Maria Ciari.

Mali oglasi

ISCEM ŽENSKO z dobrimi priporočili za domača dela od 8. do 14. ure. Telefonirati na št. 92589 tekom jutra: Dr. Pincherle — v bližini Ulice Besenghi.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(Od 13. do 16. ure)

Giusti, Ul. Bonomea 39 (Greta); dr. Rossetti, Ul. Combi 19; dr. Signori, Trg glavne bolnišnice 8; Tamaro in Neri, Ul. Dante 7.

NOCNA SLUŽBA LEKARN
(Od 19,30 do 8,30)

Godina, Trg sv. Jakoba 1; Alla Minerva, Trg sv. Frančiška 1; Al due Mori, Trg Unità 4; Nicoli, Skedenjska ulica 80 (Skedenj).

Po dolgi bolezni nas je zapustila za vedno naša draga

Olga Leghissa

Pogreb pokojnice bo danes, dne 12. t. m. ob 15. uri iz šempolajske cerkve.

Žalostno vest sporočajo: **mož Franc, otroci, mama, snahe, vnuki in drugi sorodniki.**

P.I.Z., Ul. Torrebianca 28

Za vedno je zapustil svoje drage

Franc Pizzulin

Pogreb pokojnika bo danes, dne 12. t. m. ob 15.45 iz kapele glavne bolnišnice naravnost v bazoviško cerkev.

Žalostno vest sporočajo: **žena Ana, sin Silvano, brata Anton in Peter, nečaki in drugi sorodniki.**

P.I.Z., Ul. Torrebianca 28

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustila naša draga mati in stara mati

Frančiška Brišček vd. Hrovatin

Pogreb bo jutri, 13. t. m. ob 14,30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališče na Opčinah.

Žalujoča sinova Sandro in Milan, hčerka Ema, nevesti, zet, vnuki in vnukinje

Opčine, Trebče, Lonjer, Melbourne, 12. januarja 1966.

Zima, zima bela

Sneg je pobelil tudi tržaške ulice - Promet na cestah ni prekinjen - Naporen dan za gasilce

Zdaj pa je zares zima, prava zima, s snegom, čeprav ni 30-40 stopinj pod ničlo. Prišla je olikano, napovedala svoj prihod in potrkala na vrata. Trije kralji so pripeljali malo burje, očistili nebo in posušili tla, pripravili so teren. V nedeljo dopoldne so naletavale prve sramežljive snežinke, v ponedeljek je dišalo po snegu. Opozorilo. Pripravite si suknje in zimske čevlje. Avtomobilisti — verige za kolesa in — pozor, da vam ne zmrzne voda v motorju. Včeraj dopoldne pa je sneg prekril z nežno odejo mestne ulice in strehe, obalo, Kras, Breg in Istro, avtomobile, trte in oljke.

Pišemo o snegu, skoraj kot o najvažnejšem dogodku dneva, fotoreporter je lovil motive, vendar v mestu ga ni zapadlo več kot nekaj centimetrov, na Krasu nekaj več. V Trstu je sneg že nekaj let redkost. Zato se ga veselijo otroci in smučarji, zaskrbljeni pa so šoferji in tisti, ki nimajo doma dovolj kurjave. Če je že zima, naj kar bo, tudi s snegom in malo mraza, samo da ni poledice, snežnih metežev in divje burje. Bolje nekaj snega, da se mladina igra, kot megla, vlaga, ki gre do kosti, kliče vse mogoče bolezni in mori živce.

Iz previdnosti so včeraj mnogi avtomobilisti vozili z verigami, nerodno je bilo zlasti v klancih, vendar ni bilo hudih ovir. Nekoliko slabše je bilo zvečer, ker je marsikje pokrivala cestišča ledena skorja.

Kljub temu, da se zima še ni pokazala v vsej svoji ostrini, je vendar prestrašila dobršen del tržaških avtomobilistov. V mestnem središču in tudi drugod so bili avtomobili parkirani od ranega jutra do poznega večera. Na njihovih strehah se je nabrala dobršna plast snega, kar je pričalo, da se jih lastniki niso poslužili. Morda ne razpolagajo z verigami, morda se jim ne ljubi, da bi imeli opravka s tako nevšečnim delom, kot je natezanje verig na kolesa, dejstvo je da je bil čez dan promet zelo omejen. Pri tem pa je treba opozoriti na zelo važno okoliščino, ki zadeva promet ob podobnih prilikah. Trst je mesto, ki ne leži v ravnini, ampak se velika večina ulic vije navzgor in navzdol po obronkih, ki obkrožajo mesto. Takoj, ko se vzpetina dvigne čez 5 ali 6 odst. je v snežnih pogojih vožnja s tega ali drugega razloga skoraj nemogoča, če niso kolesa opremljena z verigami ali s snežnimi plašči. Čutiti pa je pomanjkanje ustrezne občinske službe, ki bi morala poskrbeti za posipanje cest s peskom. Taka služba bi omogočila vožnjo avtomobilov v skoraj normalnih pogojih na cestah, ki niso preveč strme.

K sreči ta prvi naval zime ni povzročil v mestu prevelikih sitnosti, da ne govorimo o resnejših nesrečah. Največ opravka so imeli gasilci, ki so morali reševati sinoči na področju nad Montebelom (Ul. Brigata Casale) vrsto težkih vozil, ki so se znašla v zagati. Najprej so imeli opravka z tovornjakom s prikolico iz Brescie znamke fiat 682 N — Br 112756, ki se je znašal v zagati približno 1 km od odcepa z Ul. Flavia. Tovornjak je bil naložen z živino. Gasilci so ga odvlekli do vrha in so ga nato počasi spuščali proti trbiški cesti, od koder je potem sam odpeljal naprej. Kmalu nato so gasilci morali ponovno nastopiti na državni cesti št. 202, kjer so odvlekli tovornjak s prikolico, ki je prevažal fiatove avtomobile, do križišča z Ul. Brigata Casale. Tovornjak je nato nadaljeval pot z lastnimi sredstvi.

V istem času so morali gasilci priskočiti na pomoč tudi neki avstrijski cisterni, ki se je postavila čez cesto. Zadevo so hitro rešili s tem, da so pomagali šoferjem pri navezavi verig, nakar je cisterna odpeljala naprej po svoji poti. Potem je bil na vrsti neki francoski tovornjak, ki je bil namenjen v Jugoslavijo, a je šofer zgrešil cesto. Tudi v tem primeru so gasilci pomagali pri navezovanju verig ter odpravili vozilo v mesto, od koder bo danes odpotovalo za Ljubljano.

Na splošno ni sneg delal preveč težav, saj ga je tudi na Krasu padlo razmeroma malo: največ do 8 ali 10 cm. Prometna policija pa javlja, da je promet otežkočen, ker je tu pa tam nastala poledica.

Nevreme, ki je zajelo mesto, se je seveda razširilo na vso deželo. Iz Kopra poročajo, da je tudi tam snežilo. Snežna plast je dosegla kar 10 cm. Zanimivo je dejstvo, da je bilo razmeroma več snega ob obali, kot v notranjosti. V Sežani in v Kozini so namerili na primer le 5 cm, a v Postojni komaj 4 cm.

V višjih legah je sicer snežilo, toda snežna plast je razmeroma manj debela kot ob obali, in to zaradi hudega mraza. Cesta iz Kozine na Reko je bila nekaj časa zaprta, toda so jo kmalu očistili. Vozna je tudi cesta skozi Postojno za Ljubljano.

Sankanje pod spomenikom pri Sv. Justu

NASPROTNIKI IN ZAGOVORNIKI MIRU NA SVETU

Zvezna republika Nemčija in Južni Vietnam

Erhard se sramuje, ker je doslej premalo pomagal ZDA v Vietnamu
Predstavniki zahodnonemškega znanstvenega, kulturnega, in verskega življenja pa vojno v Vietnamu obsojajo - Kaj je zapisal liberalni «Die Zeit» v zvezi s političnim vzdušjem Zahodne Nemčije

Sodelovanje ljudstva pri upravljanju države in odločanju o važnih družbenih in državnih zadevah v deželah tako imenovane zahodne demokracije je v resnici, kljub drugačnemu videzu, prav neznatno, skoraj nično. O tem odločajo, držeč vse osnovne vzvode oblasti v svojih rokah, politični vrhovi državnega birokratičnega aparata, vojaške kaste in velikanskih gospodarskih korporacij. Politične pridobitve preteklosti v obliki ustavnih svoboščin so se v teku kapitalističnega razvoja sprevrgle v svoje nasprotje, ostale pa so zapisane na papirju, kot fosilije mrtvih črk, da bi pač ljudstvo moglo živeti v iluziji svobode in pravice. Ljudstvo pa nima v resnici ne svobode ne pravice dotakniti se vprašanj, ki se tičejo končno ne samo človeštva nasploh, ampak tudi njega samega, njegove eksistence, njegove bodočnosti. O tem ne morejo in ne smejo spregovoriti celo najbolj legitimirani predstavniki dežel zahodne demokracije, znanstveniki, ljudje kulturne in umetnosti, najnaprednejše osebe svobodnih poklicev, ker pač nimajo oblasti v rokah in ne moči, da bi uveljavili svoja stališča. Toda, vedno pa lahko spregovore in z močjo ter prepričevalnostjo svoje besede ter svojega razuma razčiščujejo motna svetovna obzorja in bistrijo pogled vedno številnejših človeških množic.

Stališče Zahodne Nemčije do vietnamskega vprašanja je znano. Je bilo in, kot se zdi, bo to vedno stališče Amerike, ki je Vietnam napadla in je tu odgovorna ne samo za ogromno gorje, požare in mučenja, za splošno uničenje in genocid, temveč tudi za vse, kar se iz tega lahko rodi — za svetovno apokalipso, ki utegne priti.

O tem sta nedolgo tega spet govorila in odločala Johnson in Erhard. Samo onadva, ne ameriško in ne nemško ljudstvo. Tako kot je v navadi povsod, kjer je, kot rečeno, demokracija ljudstva na papirju, demokracija prakse pa oblast v rokah nekaj mogočnikov.

O tem je nekaj zapisal tudi «Nouvel Observateur», pa to objavljamo, da bi videli, kako v resnici stvari potekajo, kako se nekateri za koristi nekaj stotin družin iz svetovne «elite» igračkajo z usodo sveta.

Na kosilu, prirejenem 21. decembra v Beli hiši v čast kancleria Erharda, je šef zahodnonemške vlade spregovoril med drugim tudi nekaj besed, ki so jih njegovi gostitelji Američani pričakovali, a katerih doslej, kljub večkratnim pritiskom, še ni bil izrekel noben evropski državnik: «Sramujem se spričo majhnega nemškega prispevka v vietnamski vojni, še posebno, če ga primerjam z vašimi napori».

Človek, ki je tako gladko in enostavno izpovedal svoje sramovanje, je torej nemudoma reagiral na «sugestije», ki jih je nekaj dni pred tem ameriški obrambni minister McNamara bil dal ministrom, zbranim v Parizu na seji NATO: «Obramba svobode je nedeljiva.» Tako je rekel McNemara in zahteval «od vseh», da o tem «razmislijo». Kar se tiče Erharda, je ta takoj «razmislil» in svoje misli «v imenu nemškega ljudstva, ki mu je do svobode» tudi javno izpovedal.

To, kar nemško ljudstvo v splošnem misli o vietnamski vojni, ni lahko odkriti, oziroma vedeti. Znani pa so s tem v zvezi občutki in razpoloženje številnih pisateljev, univerzitetnih profesorjev in sindikalistov, kot tudi mnogih predstavnikov katoliške in protestantske Cerkve. V nekem pozivu, objavljenem v Zahodni Nemčiji neposredno pred kanclerjevim potovanjem v ZDA, je bilo moč čitati naslednje: Ta spopad se čedalje bolj spreminja v vojno ZDA proti vietnamskemu ljudstvu. Po nekaterih indikacijah ameriških vojaških voditeljev, ne gre več za to, da bi se uničilo vietnamsko osvobodilno gibanje, temveč, da se «preizkušajo» nova tehnična sredstva, izdelana za uničenje ljudskih gibanj v ostalih predelih sveta.»

In potem, ko so se izrekli proti mučenju in genocidu, ki se danes izvajata nad vietnamskim ljudstvom, so podpisniki še izjavili: «Protestiramo proti moralnemu in finančnemu podpiranju te vojne od strani nemške zvezne vlade in pozdravljamo stališče Francije ter nevezanih dežel, ki zahtevajo ukinitev letalskih napadov proti Severnemu Vietnamu in ureditev spora na osnovi Ženevskega sporazuma. Izražamo svojo solidarnost s 5000 ameriškimi profesorji in znanstveniki, ki zahtevajo takojšnjo ustavitev vojne ter nevtralizacijo celotnega Vietnama».

Imenujmo samo nekaj najslavnejših oseb, katerih imena so bila zapisana na dolgem seznamu podpisnikov omenjenega poziva: Heinrich Bell, Uwe Johnson, Peter Weiss, Rolif Hochhuth, Hans Magnus, Erich Koestner, Walter Jenns, Ernst Bloch in mnogi drugi. Na vseh univerzah Zvezne republike so se številni profesorji spontano pridružili pozivu, ki se — izredno pomembno dejstvo v vzdušju moralne tišine, ki vlada na drugi strani Rena — ne omejuje samo na protest «humanitarnega» tipa, marveč hrabro izraža določeno stališče.

Zakaj hrabro? Zaradi tega, ker je v Nemčiji, kjer obstajajo številni «tabuji», med temi tudi eden, ki obvlada vse ostale: ne napadajo se ZDA, dežela, ki ščiti Zvezno republiko, ne kritizira se Amerika, ki postavlja straže pred berlinskim zidom. In prav zaradi tega je, bržčas, neki nemški minister tudi rekel: «V Vietnamu se prav tako brani svoboda nemškega naroda».

Pisatelji, univerzitetni profesorji, sindikalisti, znanstveniki, predstavniki cerkva, nedvomno znajo, kaj jih čaka. Tisk je na primer že «zdravo reagiral», kot se je cinično izrazil neki predstavnik Krščanskodemokr. stranke, stranke zveznega kanclerja. A. Springer, magnat nemškega tiska, ki ima vse večjo kontrolo nad izdajami Zvezne republike in zahodnega Berlina, pa je storil, kar je bilo potrebno: prepovedal je časopisom «Spriengerjevega cesarstva», da bi objavili poziv. Namesto tega jim je dovolil napasti «nezavedne intelektualce», ki so se upali «nesramno vesti do našega zaveznika ZDA».

Liberalni tednik «Die Zeit», ki je obenem s «Spieglom» in še nekaterimi drugimi redkimi časopisi objavil omenjeni poziv, je o tem političnem vzdušju Zahodne Nemčije zapisal sledeče: «Tisk, ki nima celo poštenja, da bi objavil poziv, ki se v njem izraža razum najbolj reprezentativnih predstavnikov našega intelektualnega življenja, takšen tisk sploh nima pravice govoriti o ‚obrambi naše svobode v Vietnamu'.»

Včeraj dopoldne so se morale branjevke na Rdečem trgu otepati tudi s snegom

ČLOVEŠTVO ŽE PLAČUJE DAVEK SVOJE «ATOMSKE BLAZNOSTI»?

Zagonetna bolezen, ki kosi le ženske plemena Fore

Nenadna evforija je prvi znak - Sledijo mrdanje, drhtenje, paraliza in smrt - Muha nima nobene zveze - So temu krivi ameriški atomski poskusi na Pacifiku?

Mati in hčerka iz plemena Fore, ki mu grozi uničenje

Pleme se imenuje Fore in pripada Papuancem. Pleme živi na Novi Gvineji, ki deloma pripada Indoneziji, deloma Avstraliji. Pleme Fore živi na področju, ki spada pod Avstralijo. Zakaj je to pleme postalo nenadoma zanimivo?

Gre za strahoten pojav: od 7 tisoč odraslih žensk tega plemena jih je v zadnjih letih umrlo okoli 3.000. In zagonetna smrt kosi še naprej. Avstralske oblasti so se začele za ta pojav zanimati in ko sta pred nekaj leti prišla sem dva avstralska zdravnika, sta po prvih vtisih menila, da je za to izumiranje žensk kriva — muha. Med tem plemenom namreč velja legenda, da so muhe nekakšne čarovnice, ki da prinašajo bolezen in smrt. In muh je tu ogromno. Včasih jih je za cele oblake, ki lebdijo nad džunglo. Omenjena zdravnika sta zato začela proučevati muho in hkrati nenavadne znake bolezni, ki ji domačini pravijo kuru-kuru.

Ženska, ki zboli za to boleznijo, se začne najprej smejati. Prvi simptom bolezni je nenadna evforija. Dva tedna pozneje se smeh preneha in sledi nova faza, ko se izraz obraza menjuje kot pod vplivom električnih šokov. Ženske, ki so zbolele za boleznijo kuru-kuru, delajo čudne grimase in njihov izraz dobi čudne poteze, tako da jih je težko že prepoznati.

V tretji fazi pa se to menjavanje izrazov preneha in se na obrazu bolne ženske fiksira določena maska, ki se ne spremeni več. Ženska je tedaj podobna čarovnici, kot je ugotovil dr. Mac Farlane. Hkrati pa se začne po vsem telesu bolnice nekakšno drhtenje, ki se umiri le med spanjem. Toda mirnega spanja ni več. Nato se začne nenavadna paraliza. Bolnica izgubi sposobnost za kontroliranje gibanja rok in nog. Udi se sicer premikajo, vendar brez koordinacije in proti volji bolnice. Bolnica hoče n.pr. nesti žlico hrane v usta, pa tega ne zmore več. Če vstane, ne more hoditi, ali bolje se premika, vendar ne tja, kamor je hotela. Vse te faze trajajo približno vsaka po dva tedna.

Naslednja faza je faza nekakšnega omrtvičenja. Bolnica obleži kot popolnoma paralizirana, pri tem pa je najhujše to, da je paralizirano vse njeno telo, medtem ko njeni možgani popolnoma delujejo in se bolnica zaveda, kaj se z njo dogaja, ne more pa nič proti temu. Ker je bolnica že videla, kako je bilo z drugimi ženskami, ki so bile v takšnem stanju, ji ne preostane drugega kot čakati najprej na kratko agonijo, nato pa na «čerinks», to je — dom mrtvih.

Bolezen kuru-kuru, ki v jeziku plemena Fore pomeni «smrt od mraza in strahu», traja približno šest mesecev, rešitve pa ni.

Kdaj pa se je to pri plemenu Fore začelo? Leta 1957. Tedaj je tu živelo 16.000 ljudi na 800 kvadratnih kilometrov površine. Zdravniki so izračunali, da če umre po 50 žensk na mesec, bo pleme v nekaj desetletjih povsem izumrlo. Do pred nedavnim pa je bilo to pleme zdravo

Avstralska vlada je v zvezi z boleznijo kuru-kuru sklenila, da je treba pleme Fore rešiti. Prišla je zato na njegovo področje skupina zdravnikov in strokovnjakov za virologijo. Lotili so se borbe proti — muham. Toda gotovi še niso bili, da je muha glavni in edini krivec bolezni kuru-kuru. Da bi to preizkusili, so odpeljali 500 žensk in moških na planino Caster, to je na zelo visoko planoto, kjer muh ni. Toda ni minilo veliko časa, ko so se nekatere ženske začele spet — smejati. Muha je ostala daleč, bolezen kuru-kuru pa je kosila naprej. To je bil dokaz, da je bil njihov dvom o muhi kot edini povzročiteljici bolezni in smrti upravičen.

Raziskovanja in proučevanja so zato morali začeti od začetka, tokrat brez upoštevanja muhe. Pri nadaljnjem proučevanju se je ugotovilo, da ima bolezen kuru-kuru neke podobnosti z zastrupitvijo z manganom ali živim srebrom. Zdravniki so s pomočjo posebne strokovne ekspedicije preiskali vse področje, vendar niso tu odkrili nobenega rudnika mangana ali živega srebra. Bilo je to leta 1963. Iz tega so logično sklepali, da ni šlo za kemično zastrupljevanje.

Zadeve so se nato lotili — biologi. Na to je zainteresirane kroge navedlo dejstvo, da se bolezen kuru-kuru loteva izključno žensk v tako imenovani zreli dobi, to se pravi takoj po pubertetni dobi. In genetiki so prišli do sklepa, da je to morda v zvezi z mutacijo genov odnosno kronozomov. To pa bi moglo biti že dedno. S tem se je postavilo vprašanje, ali ni bilo morda že kdaj prej med tem plemenom kakega podobnega pojava? Zgodovina je dokazala, da tega ni bilo in to se pravi, da se pojav nanaša izključno na sedanjo generacijo...

O kvarnem vplivu atomskih radiacij na gene so napisane že številne temeljite študije. Znanstveniki zatrjujejo, da se bodo kvarni vplivi atomskih poskusov kazali na bodočih generacijah. Potemtakem je zelo možno, celo zelo zelo verjetno, da je pleme Fore prva množična žrtev posledic ameriških atomskih poskusov na Pacifiku in da je to, kar se dogaja s tem plemenom, prvi izredno resen opomin za vse tiste, ki se ukvarjajo z atomi in ki so odgovorni za atomske poskuse. Raziskovanje na Novi Gvineji še ni zaključeno, kaže pa, da se bo gornja hipoteza spremenila v žalostno ugotovitev.

Od 7000 žensk plemena Fore jih je «smrt, ki se smeje» pokosila že okoli 3000. Bile so to ženske v starosti od 15 let navzgor. Če v naslednjih desetletjih izumrejo vse ženske, bo izumrlo tudi pleme, kajti res je, da bi mogli moški plemena Fore najti ženske pri drugih, sosednih plemenih, toda katera ženska iz sosednih plemen bi bila pripravljena omožiti se z njimi, ko pa je bolezen kuru-kuru pokončala vse, kar je bilo ženskega spola.

Toda ne gre le za ta sicer tako tragičen vendar pa omejen pojav, pač pa za nevarnost, ki bo aktualna čez leto, desetletje, morda pa tudi pozneje tudi drugod po svetu, saj smo že rekli, da se bodo posledice atomskih poskusov pojavljale tudi več generacij. Človeštvo torej začenja že plačevati svoj žalostni davek blaznosti tistih, ki govore o miru, hkrati pa se pripravljajo na uničenje človeštva!

KORISTNO ODKRITJE BRITANSKIH STROKOVNJAKOV

«Revolucionarna» barva ki bo grela stanovanje

CHELTENHAM (Anglija), 11. — Skupini raziskovalcev z inštituta za uporabo premoga in njegovih derivatov je uspelo odkriti in izdelati novo vrsto barve, ki ima lastnost, da odseva toplotne žarke, če jo «spodbujamo» z nizko napetostnim električnim tokom.

Res je, da ta barva ne oddaja kdove kako močnih toplotnih valov, vendar to dejstvo ne zmanjšuje pomembnosti iznajdbe, kajti kadar se ta barva razvleče po stenah sobe ali stanovanja in se primerno «spodbuja» z električnim tokom, oddaja toploto z vseh sten enakomerno in stalno in toplota ne prihaja le z ene točke, kot v primerih, ko se stanovanje ogreva s pomočjo peči. Če so torej toplotni valovi sicer šibki, so trajni in enakomerno razvrščeni in je to dovolj za ogrevanje določenega prostora in tudi vsega stanovanja.

Inženir Peter Pearson, eden izmed angleških znanstvenikov, ki so izdelali to nadvse «zanimivo» barvo, je izjavil, da so novo barvo izdelali iz nekaj posebnih reagensov, ki so jih dobili iz premoga, ter še z nečem drugim, česar pa «ni pooblaščen odkriti javnosti». Skupina angleških raziskovalcev je svojo iznajdbo že zagotovila s tem, da jo je patentno zavarovala. Hkrati pa, kar je tudi razumljivo, nadaljuje s poskusi za proizvodnjo te barve v večjih hkrati pa tudi ekonomsko primernih količinah, nekako že na industrijski ravni.

Kljub razumljivi diskretnosti britanskih raziskovalcev se je zvedelo, da bi prepleskanje nekega stanovanja z novo barvo stalo približno toliko, kolikor stane gradnja istega stanovanja. Toda sami britanski strokovnjaki so prepričani, da bodo kmalu skrčili proizvodne stroške te barve tako, da bo ekonomsko dostopna. In tudi če ne bo cenena, se bo sama v letih izplačala, kajti stanovanje, ki bo prepleskano z njo, ne bo potrebovalo peči, s čimer se bodo stroški vzdrževanja nekega stanovanja skrčili za toliko, kolikor stane ogrevanje stanovanja

Sicer pa je treba tu dodati še nekaj: ko bo neko stanovanje ali neki prostor prepleskan s to novo «revolucionarno» barvo, bodo potrebni še vedno določeni stroški, ki pa bodo skrajno majhni, kajti za «spodbujanje» ali «podžiganje» barve h gretju, je potreben zelo nizek električni tok samih 12 voltov, to se pravi, da bo za ogrevanje stanovanja barva «porabila» le nekaj watov električne energije na dan.

Ko se bo ta sistem ogrevanja s pomočjo barve, ki oddaja tople valove, uvedel, bo izkoriščanje te lastnosti barve zelo enostavno. Predvsem bo enostavno že samo pleskanje z novo barvo, kajti stene bomo z njo prepleskali tako, kot to počnemo sedaj z raznimi drugimi barvami, in sicer ali z običajnim čopičem, ali pa z brizgalno napravo. Toda to še ne bo dovolj, kajti na določene površine bo treba priključiti v steno električno napeljavo, in sicer na vsakih nekaj kvadratnih metrov bo treba postaviti elektrode, ki bodo povezane z električno napeljavo za osvetljevanje stanovanja. Ker pa potrebuje ta barva izredno nizek električni tok, bo treba priključiti še majhen transformator, ki bo znižal napetost električnega toka od običajnih 120 ali 220 voltov na 12 voltov. Tedaj bodo stene začele greti stanovanje kot nekakšna peč z infrardečimi žarki.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Ne zaupajte preveč osebam, ki vedno vse vedo. Splošno zadovoljstvo in harmonija v družini.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Deležni boste lepega priznanja od strani svojih kolegov. Ne pretrgajte vseh vezi z nekim prijateljem.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Ohranite svoj dosedanji delovni ritem. Doživeli boste prijetno, a nekoliko drago pustolovščino.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Imeli boste odlično zamisel, kako povečati svoje dohodke, vendar ne boste imeli poguma jo uresničiti. Ugoden razvoj čustvenega življenja.

LEV (od 23.7. do 22.8.) V svoje poklicno delo vnesite več prizadevnosti in discipline. Bolje bo, če se ne srečate več z osebo, ki vas je razočarala.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Če vam je kaj do uspeha, potem si morate najprej zastaviti natančno določen cilj. Optimizem bo še narašča!.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Težko boste uskladili svoje praktične interese z ideali, ki vas izpolnjujejo. Posvetite svoje proste ure družini.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Ne varčujte s svojimi energijami, da bi le čim uspešneje opravili delo, ki vam je bilo poverjeno. Potrebni ste daljšega počitka.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Ne sklepajte neprimernih zavezništev, naučite se opravljati svoje delo sami. Nobena žrtev ni prevelika za iskreno prijateljstvo.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Samo svoji odločnosti se boste imeli zahvaliti za uspeh, ki ga boste danes dosegli. Otresite se nekaterih izkoriščevalcev.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Dosegli boste nekaj pozitivnih rezultatov, zahvaljujoč se svojemu delovnemu navdušenju. Nobenih motenj v čustvenem življenju.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Ne izgubljajte poguma spričo težkoč, ki se z njimi morate boriti. Okrepili boste svoje prijateljske zveze.

PRED PETKOVIM LUKEŠEVIM RECITALOM V KULTURNEM DOMU

Kaj je «mali oder»

Skoraj vsa gledališča na svetu, ki žele načrtno vzgajati in seznanjati svoje občinstvo kakor tudi umetniške izvajalce z novostmi tako imenovanega eksperimentalnega značaja, ustanavljajo «male odre» za predstave izven svojega glavnega repertoarja. Z organizacijo «Malega odra» ima vodstvo našega gledališča namen uprizarjati dela, ki jih spričo njihove specifičnosti ni mogoče uvrstiti v redni repertoar, so pa sicer zanimiva in aktualna, bodisi glede dramaturških posebnosti, bodisi glede recitacijskih in igralskih prijemov. Predstave bomo igrali v mali dvorani Kulturnega doma.

Letošnji repertoar obsega troje takih predstav. Pri izbiri smo seveda bili prisiljeni, spričo majhnega števila in velike obremenjenosti umetniškega ansambla, izbirati previdno, kajti redni repertoar z organizacijo «Malega odra» ne sme biti skrčen niti oviran. Mora pa biti tudi ta repertoar sestavljen z veliko odgovornostjo, tako v formalno gledališkem pogledu, kakor tudi v estetskem in idejnem smislu. Seveda ne bomo skušali biti samo «moderni» in «eksperimentalni» (te besede često napak pojmujejo!), ampak bomo izbirali dela z globoko človeško etiko in pozitivno perspektivo.

V svetu je v zadnjih letih stopila v prvi plan vse večja težnja k novim oblikam komornega gledališča, k intimnemu načinu igranja. Sodobno gledališče se osvobaja avtogenih konvencionalnih oblik in okorelosti v vseh smereh odrskega izražanja. Nekdaj slavni Burgtheater postaja »muzejska zanimivost«, ki sicer pripravlja kvalitetne in bleščeče predstave, toda po umetniško sodobnem izrazu te predstave čas prerašča. Moderni dinamični čas, poln zapletov in konfliktov, je prav posebno v zadnjem času močno vplival na gledališko življenje v Evropi in Ameriki. Tu bomo tudi našli odgovor na vprašanje, zakaj je Broadway pripravil umetniško boljšo predstavo «Češnjevega vrta» Čehova kot tradicionalni hudožestveniki v Moskvi, zakaj je Stradfford doživel ponovno rojstvo z režiserjem Brookom, ki prav s Shakespearovimi deli odgovarja, razčlenjuje, uči in svari človeka moderne dobe pred kruto prihodnostjo. Njegova zadnja predstava «Troilusa in Krosida» — tako pišejo poročevalci — je razčlenjevala absurdnost sedanjega klanja v Vietnamu.

Dejstvo je, da današnji človek, ki se v uradu, na delu, v šoli ali v gospodarstvu bori na svojem področju z modernizacijo in sega po hitrejšem napredku, nujno zahteva od umetnosti — v našem konkretnem primeru od gledališča — nekaj novega kar pa kot novost ne sme negativno vplivati na njegova osebna stremljenja, na njegov pogled na življenje in družbo. Novost, naj si bo takšna ali drugačna ‚ki je v idejnem in formalnem pogledu zavirajoča ter brezperspektivna, ni sprejemljiva za sodobnega človeka. Resnica je, da človek današnjega dne želi videti in slišati «živega» človeka s preprosto govorico, brez patosa in težkega okolja, brez «zemljevidov» na obrazu igralca, brez mnogih pripomočkov itd., skrata želi si intimnega, skupnega izgorevanja z igralcem, brez tradicionalnega odrskega robnika, brez zavese, brez močnih reflektorjev, ki v skrajni meri otežujejo igralcu intimni stik z gledalci. Prav iz teh razlogov je posebno pri nas (spričo velikega odra!) važna organizacija intimnega «Malega odra».

Poznamo tri glavne vrste komornih gledališč, vendar so vse te forme — čeprav nekateri, kadar ustanavljajo taka gledališča, jih imenujejo «najnovejšo novost» — stare več sto let. Moderno sobno gledališče (das Zimmertheater) za majhno število gledalcev zasledimo pri francoskih kraljih 17. stoletja, kjer so igrali za najbolj izbrano publiko dvora in najbližjih prijateljev.

Zelo razširjeno je dalje t.j. gledališče v krogu (le Theatre en ronde). Za predhodnika takega gledališča lahko smatramo rimski amfiteater. Najbolj razširjena oblika intimnega gledališča ima svoje začetke na elizabetinskem odru (platform stage), to je Shakespearovo gledališče. Shakespeare je dal navodila, kako je potrebno igrati v takem gledališču v «Hamletu», v prizoru, ko Hamlet govori igralcem, ki so prišli gostovat na dvor, svoj znameniti govor, ki bi moral biti zato vodilo slehernemu igralcu in slehernemu gledališču. Takole pravi Shakespeare s Hamletom: «Govorite ta govor, prosim vas, tako, kakor sem vam predaval: lahko naj teče z jezika: a če hlastate pri njem na vsa usta, kakor marsikateri naših igralcev, bi mi bilo prav tako ljubo, da bi govoril moje vrstice mestni oklicovalec. Tudi ne krilite z rokami preveč po zraku tako, temveč delajte čisto nalahko: zakaj sredi toka, viharja in, kakor bi rekel, vrtinca svoje strasti morate imeti in ohraniti neko zmernost, ki ji daje mehkost. O, v dno duše me boli, kadar moram poslušati, kako vam kak kuštrav teleban trga in cefra vso strast na drobne kosce, samo da bobni v ušesa zijalom v pritličju, ki jim večinoma ni do drugega kakor do nerazumljivih nemih prizorov in hrupa: prešibati bi morali takega pobalina, ker prekriči Termagonta; to se pravi preherodeževati Herodeža: prosim vas, ogibajte se tega... dajte se voditi lastnemu razsodku: prilagodite kretnjo besedi, besedo kretnji; zlasti pazite, da ne prekoračite naravne mere...»

K nastalim formam intimnega gledališča sodijo vsi tisti mali odri v različnih dvoranah in dvoranicah, kleteh ali na podstrešjih, kjer je oder z minimalno, simbolno sceno postavljen ob eno steno pravokotne dvorane. Misel, zadržano čustvo, beseda, mimika in kretnja pridejo v takem gledališču do izraza v najčistejši obliki.

Če sem na začetku trdil, da si želi sodobni človek pozitivne perspektive v idejnem pogledu, potem trdim, da obstajajo v formalnem pogledu dve vrsti gledalcev: takšni, ki raje gledajo dramski prizor, v katerem bosta v prvem planu postavljena skozi igralčev funkcionalni artizem misel in čustvo, in pa takšni, ki smatrajo, da je gledanje in poslušanje izrednih vizuelno-zvočnih spektaklov najvažnejša naloga gledalca v gledališču. Morda nekateri gledalci uživajo ob prvi in drugi zvrsti, toda dobro jih znajo razločevati. Specifičnost našega gledališča je v tem, da moramo znati zadovoljiti gledalce obeh smeri.

Sodobno gledališče se mora boriti na eni strani za konkretni miselni razvoj z neposrednim čustvom, na drugi strani pa za dovršeno formo (dikcijo, mimiko, gesto). Tako intimno sodobno gledališče se v vseh primerih bori proti vrinjeni intonaciji, obrabljenim klišejem, patetiki. Uverjen sem, da mora sodobni igralec, prav posebno na takem intimnem odru, delovati na občinstvo naravno in neposredno, z miselnim razvojem dela skozi iskanje pravih odnosov med osebami ter popolne prilagoditve oseb po ustvaritvi psiholoških predispozicij za pravilno čustveno reagiranje. Jasno je, da bi imel igralski rezultat večjo umetniško vrednost, če bo oblika (v kateri bo tudi vsebina!) čim boljša. Tako smo prišli do starega vprašanja, na katerega odgovarjajo gledališki teoretiki pozitivno, a tudi negativno, to je — do enotnosti vsebine in oblike. Smatram, da sodobno gledališče nagiba k enovitosti formalnih oblik «gledališča predstavljanja» in vsebinskih oblik «gledališča doživljanja». Kako bi praktično postavili to postavko «neposrednega izražanja misli» in «čustev» v podtekstu skozi perfektno tehniko govora, mimike in kretnje? Režiser je prisoten skozi ves ta razvoj, na predstavi pa vidimo samo igralca Tu najdemo vzrok, razlog in smisel sodobnega gledališča, v katerem zavzema igralec vse bolj častno mesto. Poglejmo, kako se to dejstvo razlikuje na primer od gledaliških konceptov velikega Gordona Craiga ali kartelista-gledališkega diktatorja Botyja. Gordon Craig je imel igralca za lutko, ki mora služiti režiserjevi zgradbi spektakla. Zahteval je, da prinese igralec na oder le glas in telo, brez kanca psihologije. Boty pa je vklenil v svoj diktat celoten ansambel in dosegel velike režijske uspehe, toda zelo malo velikih igralskih uspehov. Zaradi tega koncepcijo «režije, ki se vidi» vse bolj zamenjuje «režija, ki se ne vidi», ne zato, ker je ni, ampak, ker je, toda vsa v službi igralskega izraza. V taki vrsti komornega sodobnega gledališča (platform stage) je torej igralec prepuščen edino in samo svojim psihološkim lastnostim ter izraznim sredstvom. Režiser pa je dolžan podpirati ‚razvijati in diferencirati, usklajati in ritmizirati delujoče elemente. ....

Tudi ni slučajno, da smo si izbrali za prvo predstavo na «Malem odru» prav izbor iz Shakespearovih dramskih del in sonetov.

BRANKO GOMBAČ

RADIO TELEVIZIJA

SREDA, 12. JANUARJA 1966

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Variacije na slov. motive; 11.35 Radio za šole; 11.55 Tržaški motivi; 12.25 Pomenek s poslušalkami; 12.55 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba iz filmov in revij; 17.00 Klavirski duo Russo-Safred; 17.25 Radio za šole; 17.45 Pesem in ples; 18.00 Poljudna enciklopedija; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Klavirska glasba; 18.45 Motivi, ki so mladim všeč; 19.15 Higiena in zdravje; 19.30 Zbor «France Prešeren»; 20.00 Šport; 20.35 M. Lipovec: «Gusarji»; 20.50 Na klavir igra G. Feyer; 21.00 Simfonični koncert; 22.25 Musica sprint; 22.40 Melodije; 23.00 Jazz.

Trst

12.05 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.40 Puccinijeva «La fanciulla del West» — drugo dejanje; 14.20 Tržaški in furlanski motivi; 14.40 Znanstvena oddaja.

Koper

7.15 Jutranja glasba; 8.00 Prenos RL; 11.00 Popevke; 11.40 Današnji pevci; 11.45 Plošče Durium; 12.00 in 12.55 Glasba po željah; 13.40 Operna panorama; 15.00 Glasbeni vrtiljak; 15.45 Slov. narodne; 16.20 Pevci lahke glasbe; 17.00 Tretja stran; 17.15 Tartinijeva sonata, opus 1; 17.45 Zbor iz San Giorgia di Nogaro; 18.00 Prenos RL; 19.00 Šport; 19.30 Prenos RL; 22.15 Ritmi; 22.35 Faurejeva sonata, opus 13.

Nacionalni program

8.30 Jutranji pozdrav; 9.10 Albinonijeve skladbe; 9.45 Popevke; 10.05 Operna antologija; 10.30 Šola; 11.15 Ital. potovanja; 11.30 Albenizova suita; 11.45 Godala; 13.35 Solisti lahke glasbe; 14.55 Vreme na ital. morjih; 15.15 Gledališke in filmske novosti; 15.45 Gospodarska rubrika; 16.00 Spored za najmlajše; 16.30 Ital. glasbeniki; 17.25 Klavičembalo in klavir; 18.00 Dantejeva dela; 18.35 Neapeljske pesmi; 19.15 O morju in pomorščakih; 20.25 Leoncavallova «La Boheme».

II. program

7.30 Jutranja glasba; 9.35 Glasbeno-govorni spored; 10.35 Nove pesmi; 14.00 Pevci; 15.00 Ital. zbori; 15.15 Izbrani motivi; 15.35 Koncert; 16.38 Najnovejše plošče; 17.25 Srečno pot; 17.35 Enciklopedija; 18.35 Leonardo da Vinci; 18.50 Vaši izbranci; 20.35 Godala; 21.00 Anketa: Idealen dom; 22.15 Večerna glasba.

III. program

18.30 Družbene vede; 18.45 Monteverdi in Cavalli; 19.30 Koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Haydnov koncert štev. 1; 21.30 Sibeliusove skladbe; 22.15 Sodobno pripovedništvo.

Slovenija

8.05 Glasbena matineja; 8.55 Bettina: Zgodba o psičku Pantaloniju; 9.10 Mladinski pevski zbori; 9.30 Lahka glasba; 10.15 Sopranistka Marija Lotrič-Sulc; 10.45 Človek in zdravje; 11.00 Turistični napotki; 11.15 Nimaš prednosti!; 12.05 Arije iz manj znanih oper; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Ženski vokalni kvintet; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Radijska šola: Bili smo v gledališču; 14.35 Naši poslušalci čestitajo; 15.20 Zabavni intermezzo; 15.30 Pihalna godba; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 O Sergeju Prokofjevu; 18.00 Aktualnosti; 18.15 Iz fonoteke radia Koper; 18.40 Naš razgovor; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Dvofak: «Rusalka»; 22.10 Popevke; 22.50 Literarni nokturno; 23.05 Dve suiti Jožeta Privška.

Ital. televizija

8.30 Enotni razred; 11.00 Otvoritev sodnega leta v Rimu; 14.15 Veliki ženski slalom v Grindenwaldu; 16.45 Nova srednja šola; 17.30 Spored za najmlajše; 18.00 Nikoli ni prepozno; 19.00 Dnevnik; 19.15 Kulturne ustanove; 19.55 Šport in ital. kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Pobeg z otoka Lipari; 22.00 Športne vesti; 23.00 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik; 21.15 Detektivka: «Zadeva Picpus».

Jug. televizija

16.30 Poročila; 16.35 Veleslalom za ženske — tekmovanja v Grindelwaldu; 17.40 Tiktak: PP s trobento; 17.55 Tukaj studio Kekec!; 18.25 Obzornik; 18.45 Purcell: Didona in Enej — opera; 19.15 Filmski pregled; 19.40 TV prospekt; 20.00 Dnevnik; 20.30 K. Taylor: Naslovljenec neznan — drama; 21.00 J. Haydn: Simfonija št. 39; 21.15 Kulturna Panorama; 21.55 Pogovori o slovenščini: Izposojenke; 22.25 Zadnja poročila.

Goriško-beneški dnevnik

POSVET Z ŽUPANI PRI POKRAJINSKI UPRAVI

V konzorciju za gospodarski napredek bodo zastopani tudi Slovenci

Nujnost gospodarskega in socialnega načrtovanja je narekovala njegovo ustanovitev Župani, med njimi tudi sovodenjski, so obljubili podporo na svojih področjih

V ponedeljek 10. januarja t.l. je bil v dvorani pokrajinskega sveta sestanek županov in njihovih zastopnikov, ki ga je sklicala pokrajinska uprava, da bi predstavnikom občin prikazala korist in nujnost udeležbe pri Posoškem konzorciju za gospodarski in socialni napredek (CIPES). Sestanku je predsedoval pokrajinski predsednik dr. Chientaroli, od pokrajinske uprave sta bila prisotna odbornika Vezil in Waltritsch. Med prisotnimi smo opazili sovodenjskega župana Jožefa Češčuta in zastopnika krminskega župana odbornika Jožefa Princiča. Mnogi župani pa so bili odsotni. Prisotni župani so se obvezali, da bodo v svojih občinah posredovali, da bi iste pristopile kot člani v ta konzorcij.

V zvezi s tem konzorcijem smo dobili od pokrajinskega odbornika Marka Waltritscha sledeči članek:

Ideja o Posoškem konzorciju za gospodarski in socialni napredek (CIPES) je že nekaj let stara. V državnem merilu, po sestavi vlade levega centra, se je že pričelo govoriti o nujnosti programacije v celotnem gospodarstvu. Medtem ko so desničarske sile nasprotovale programacijski politiki je ta dobivala v vladnih krogih konkretnejše oblike. Polagoma se je ta politika razširila tudi na krajevne uprave in v naši deželi imamo v zvezi s tem konkreten primer odbornika za programacijo v deželni vladi.

Na Goriškem so o programaciji mnogo govorili že v prejšnjem pokrajinskem svetu, nujnost povezave med različnimi, nadobčinskimi organi se je pokazala na številnih področjih, zlasti v okolici Tržiča, kjer je danes skoro nesmiselno govoriti o nevodenju skupne upravne politike med občinami. Lani aprila je pokrajinska uprava sklicala pokrajinsko gospodarsko konferenco, na kateri so prišle do izraza težnje o ustanovitvi tega konzorcija.

Ustanovni člani tega konzorcija so: pokrajinska uprava, trgovinska zbornica, Goriška hranilnica, občine Gorica, Tržič, Gradiška, Krmin in Gradež. Predstavniki teh ustanovnih članov so pripravili osnutek statuta konzorcija, pokrajinski in občinski odbori so ga sprejeli in lani oktobra ga je prefektura odobrila.

Statut predvideva udeležbo vseh občin na Goriškem in eventualno deželne uprave. Voljeni organi tega konzorcija naj bi bila skupščina in upravni odbor. V skupščini bodo zastopani vsi člani, upravni odbor pa je sestavljen tako, da bi vanj prišli zastopniki vseh delov pokrajine, kar omogoča tudi, da imajo vse stranke svoje predstavništvo v tem telesu.

Statut predvideva nadalje, da bodo člani skupščine s posvetovalnim, glasom tudi zastopniki industrijskih con v Tržiču, Gorici, Krminu in kjerkoli bi te nastale. Nadalje se predvideva ustanovitev posvetovalnega odbora, kateremu bo načeloval predsednik trgovinske zbornice; v te odbore naj bi prišli zastopniki delodajalcev in sindikalnih ter strokovnih organizacij in bi aktivno sodeloval z vodilnim odborom.

Naloga konzorcija je proučevanje gospodarskega in socialnega napredka naše pokrajine. Ne more pa vsiliti rezultatov teh študijev občinam, ki bi le teh ne hotele izvajati. Jasno pa je, da bodo politične stranke, ki bodo zastopane v skupščini in v vodilnem odboru, skušale praktično izvajati potom svojih zastopnikov v krajevnih upravah smernice, ki jih bodo nakazali razni strokovnjaki.

Statut je sestavljen tako, da daje vsem strankam goriške politične konstelacije možnost soudeležbe tako v skupščini kot v vodilnem odboru, potom svojih županov in drugih voljenih predstavnikov. Slovenci imamo možnost biti zastopani tako s tremi župani kot z zastopniki drugih uprav. Prav bi bilo, da bi tri slovenske občine zavzele do tega konzorcija pozitivno stališče, ker bi tako zastopniki slovenske manjšine lahko aktivno prisostvovali in soodločali o gospodarskem in socialnem razvoju naše pokrajine.

Res je, da niso vsa vprašanja avtomatično rešena z ustanovitvijo konzorcija. Bo stvar zastopnikov v skupščini in v vodilnem odboru dajati take napotke in analize, ki bodo privedli do izboljšanja gospodarstva na Goriškem, ne da bi pri tem okrnili pravice slovenske manjšine.

MARKO WALTRITSCH
odbornik goriške pokrajin. uprave

Riharda Orla ni več

Včeraj dopoldne se je kot blisk razširila po Gorici žalostna vest: Riharda Orla ni več. V jutranjih urah je umrl v goriški civilni bolnišnici, kjer se je zdravil v zadnjih tednih.

Pogreb bo jutri, v četrtek ob 14.30 iz mrtvašnice v civilni bolnišnici na goriško pokopališče.

S pokojnim Rihardom Orlom smo goriški Slovenci izgubili še eno korenino, neutrudnega delavca-poštenjaka in velikega ljubitelja beneških Slovencev in njihove dežele. Rodil se je 29 novembra 1881 v Prvačini in je torej stopil v 85. leto starosti. Po osnovni šoli doma je študiral na realki v Gorici ter nato na učiteljišču v Kopru, kjer je maturiral leta 1900. Pozneje je napravil tudi eno leto konservatorija na Dunaju, kar mu je bilo v veliko pomoč pri poznejšem prirejanju in zbiranju ljudskih popevk iz Benečke Slovenije in Prekmurja.

Učiteljeval je v Doriberku, Oseku, Višnjeviku, Šmarjah, dalje v Steverjanu in Standrežu, dokler ga ni leta 1927 fašizem premestil v notranjost države. Nazadnje je služboval v Huminu v Beneški Sloveniji pod zavezniško vojaško upravo pa je bil imenovan za didaktičnega ravnatelja za mirensko okrožje. Kmalu potem je stopil v pokoj.

To pa ni pomenilo, da bi naš neutrudni javni delavec in vzgojitelj prenehal s svojim delom. Poln življenjske sile je posvetil svoje moči javnemu delu. Zlasti se je posvetil problemom Beneške Slovenije in hrvaških naselbin v pokrajini Molise. O enih in drugih je objavil več potopisov in zanimivosti tudi v Primorskem dnevniku in v Soči. Omenimo naj med drugim tudi njegove spise v koledarjih družbe Cirila in Metoda o slovenskem šolstvu v Beneški Sloveniji in na Goriškem, o Rezijanih, dalje samostojno brošuro o terskih Slovencih, ki je izšla v Trstu leta 1949 itd.

Kot smo že omenili je zbiral in prirejal beneške narodne pesmi, ki so zelo znane med beneškimi Slovenci, kot na pr. «Oj božime...» To deželo je prehodil peš podolgem in počez in še ko mu je bilo 80 let se ni strašil dolge poti od Gorice do Matajurja in dalje do Humina. Ker je bil sam brez družine, je vzdrževal dva dijaka iz Beneške Slovenije v slovenskih zavodih v Gorici in Trstu in tudi drugače posvetil svoje delo in skrb tem najbolj zapuščenim našim rojakom.

Njegovo delo je prekinila prometna nesreča predlanskim 14. maja, ko ga je neki skuterist podrl na cestnem križišču v Gorici. Od takrat si pokojnik ni več opomogel in včeraj je tudi njegova krepka in žilava narava podlegla posledicam.

Njegovo življenje in delo bo ostalo tesno povezano z življenjem in borbo naše narodne skupnosti na Goriškem in v Beneški Sloveniji. Zato bo vedno sestavni del naše zgodovine v tem obdobju in tudi poznejši rodovi ga bodo ohranili v hvaležnem spominu. Naj počiva v miru v domači zemlji.

Zaradi stavke uslužbencev ENEL danes in jutri priporoča mestno podjetje v Gorici štednjo z električnim tokom tako v industrijskih obratih, kot v gospodinjstvu.

Danes slavita srebrno poroko Pina Leban in Danilo Marušič iz Standreža. Čestitajo jima domači znanci in prijatelji.

OB TEMPERATURI 3 STOPINJ POD NIČLO

Snežna odeja prekrila Gorico in vso pokrajino

Cesta proti Postojni in Ljubljani odprta za promet

Že včeraj dopoldne je začel naletavati sneg tudi v Gorici, spočetka v drobnih in suhih kosmih, ki pa so popoldne postajali vedno bolj gosti. Okrog 18. ure so na Goriškem letališču namerili že 8 cm snega in vmes tudi 1,8 mm dežja. Ob 18.30 pa smo imeli najnižjo dnevno temperaturo, in sicer 3 stopinje pod ničlo.

Avtomobili in druga vozila le počasi krožijo po mestu in tudi na križiščih s semaforji urejajo promet mestni stražniki. Na Korzu in drugih bolj prometnih cestah so cestišče za silo očistili. Vendar pa je promet še vedno otežkočen in mestni stražniki so odredili, da je dovoljen avtomobilski promet proti Oslavju in na goriški grad samo z verigami.

Tudi iz Nove Gorice poročajo o snežnem metežu, vendar pa je bila sinoči cesta Nova Gorica-Postojna-Ljubljana odprta za promet, ker so jo sproti čistili. Z Lokev poročajo, da je tam padlo 10 cm novega snega, v Črnem vrhu pa 15 cm, čeprav je ves dan snežilo, je padlo torej le malo snega, ker so bile snežinke zaradi nizke temperature drobne in suhe.

V Tržiču so namerili 3 cm debelo snežno odejo, ki je prekrila mestne ulice. Za Tržič je sneg še večja redkost kot za Gorico, saj ga je lani padlo zelo malo.

V severni okolici Gorice so bile snežne padavine bolj obilne in tako so v Števerjanu namerili sinoči že okrog 20 cm snega in marsikje je mladina privlekla na sneg smučke in sanke.

Obvezno čiščenje snega v Gorici

Goriški župan v skladu z obstoječimi predpisi opozarja vse hišne lastnike, odnosno stanovalce, da morajo očistiti sneg na pločnikih okrog svojih hiš in posuti v primeru poledice z materialom, ki lahko prepreči padec pešcev.

Prav tako opozarja prodajalce in trgovce na javnih prostorih, da morajo očistiti na teh prostorih in en meter okrog njih sneg in poskrbeti za varnost pešcev.

Kršitelji teh predpisov bodo kaznovani po zakonu.

Roditeljski sestanek

RAVNATELJSTVO NIŽJE SREDNJE ŠOLE V GORICI, obvešča, da bo v nedeljo, 16. januarja 1966 ob 10.30 — v šolskih prostorih v Ulici Randaccio 10 — roditeljski sestanek. Starši dijakov in njihovi namestniki so vljudno vabljeni, da se sestanka udeležijo.

Nov pokrajinski odbor PSIUP

Na zadnji seji glavnega odbora PSIUP v Gradiški so izvolili iz svoje srede novi izvršni odbor stranke in pokrajinskega tajnika. Za pokrajinskega tajnika so ponovno potrdili Silvija Cumpeta; poleg njega je v pokrajinskem izvršnem odboru stranke še 13 odbornikov. Slovence zastopa v odboru Karlo Černic iz Doberdoba.

Nesreči na cesti in na delu

Včeraj popoldne, nekaj po 15. uri, se je vračal 53-letni mlekar Vladislav Maraž doma iz Števerjana, Ul. Oslavje 6, z avtom «giardinetta» iz Gorice po Ul. Orzoni proti domu. V tej ulici pa je zadel od zadaj v njegovo vozilo zaradi zasnežene ceste neki manjši tovornjak. Pri sunku je dobil Maraž rano na čelu. Zatekel se je v civilno bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč. Okreval bo v petih dneh.

Ob 17. uri pa so nudili prvo pomoč 44-letnemu Cvetku Klanjščku iz Ul. Capuccini 8, ki se je že prejšnji večer ponesrečil na delu pri statvi v podgorski tekstilni tovarni. Ranil se ej na levi roki, okreval bo v štirih dneh.

Iz tržiške bolnišnice

Ko je z avtom zavozil s ceste, se je 30-letni Božidar Pahor iz Medje vasi ranil na glavi. Zatekel se je v tržiško bolnišnico, kjer so ga pridržali za petnast dni na zdravljenju.

Na delu v mehanični delavnici Bonato v Tržiču se je ponesrečil včeraj popoldne 25-letni Mario Ferletič iz Tržiča, Ul. Sauro 26, ko je vtaknil prste v stroj. V bolnišnici so ga pridržali za 25 dni na zdravljenju.

SEJA OBČINSKEGA ODBORA

Prispevek deželne uprave za asanacijo starega mesta

6,5 milijona lir za nakup posod za smeti

Občinski odbor v Gorici je imel v ponedeljek zvečer svojo običajno tedensko sejo. V uvodu je župan Martina poročal o sestanku in razgovoru s predsednikom deželnega odbora Berzantijem ter o pripravah za proslavo stoletnice smrti goriškega slikarja Jožefa Tominca.

Razpravljali so tudi o možnosti da bi občinska uprava dobila deželni prispevek za gradnjo 16 ljudskih stanovanj. Prispevek naj bi bil namenjen za asanacijo starih predelov in bi prišla v poštev Ul. Marconi. Župan je povedal, da je zaprosil deželo za prispevek 48 milijonov v ta namen, obenem je predlagal, naj bi podobne prispevke dežela nakazala tudi v prihodnjih letih.

Odborniki so nato odobrili še vrsto drugih ukrepov, med katerimi tudi strošek 90.000 lir za ureditev zelenega otoka na Kornu ter zaščitno verigo ob pločniku na vogalu Ul. Silvio Pellico. Nabavili bodo tudi 1800 posod za pobiranje smeti za 6.5 milijona lir.

Natečaj za službo državnega svetnika

V uradnem vestniku od 6. decembra lani je objavljen ministrski odlok, ki razpisuje natečaj z izpiti za 33 mest državnega svetnika 3. stopnje pri notranjem ministrstvu. Pismeni izpiti bodo v Rimu od 4. do 6. aprila 1966. Prošnjo na kolkovanem papirju za 400 lir, naslovljeno na — Ministero dell'interno — Direzione generale degli affari generali e del personale — Divisione affari generali — Roma — je treba predložiti na prefekturi v Gorici do 31. t. m. Tam dobijo interesenti tudi podrobnejša pojasnila.

Kino

Gorica

CORSO. 16.30: «Le Olimpiadi di Tokio», japonski barvni kinemaskopski dokumentarni film.

VERDI. 17.00: «Cinquanta milioni di sterline per tradire». C. Robertson in M. Hell. Amerikanski film v barvah.

MODERNISSIMO. 16.00: «Peter Pan e le sue meravigliose avventure», barvna slikanica Walt Disneya; sledi dokumentarni film «Il cavallo tatuato».

VITTORIA. 17.15: «La calda amante», F. Dorbeac in J. Desailly. Črnobeli francoski film; mladini pod 14. letom vstop prepovedan.

CENTRALE. 17.00: «Il mostro e le vergini», W. Sylvester in J. Romain. Črnobeli film mladini pod 18. letom vstop prepovedan.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna SORANZO, Verdijev korzo 57, tel. 28-79.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo minus 0,8 stopinje ob 10.05, najnižjo minus 2,6 stopinje ob 16.30; povprečne dnevne vlage je bilo 78 odstotkov.

šport šport šport

MEDNARODNO ŽENSKO SMUČARSKO TEKMOVANJE V GRINDELWALDU

Marielle Goitschel prva v slalomu z izredno vožnjo v obeh spustih

Kanadčanka Grene pustila za seboj Christine Goitschel - Od Italijank Demetzova deveta

GRINDELWALD, 11. — Francozinja Marielle Goitschel, olimpijska prvakinja v veleslalomu, je svojim izrednim dosedanjim uspehom pripisala še zmago v slalomu v Grindelwaldu z najboljšim časom v obeh vožnjah. Za seboj je pustila izredno nevarno Kanadčanko Nancy Grene in pa svojo sestro Christine. V prvi vožnji, ki je imela 51 vratc, je Marielle dosegla čas 45"76, Grene je bila za 11 stotink sekunde počasnejša, Christine Goitschel pa je zaostala za dobro sekundo. Marielle je nato ponovila svoj uspeh tudi v drugem spustu, ki je imel le 47 vratc, toda Kanadčanka je bila zopet pred Christine in je tako potrdila, da bo odslej najresnejša, če že ne edina konkurentka močnima francoskima sestrama.

Zanimivost današnjega tekmovanja v Grindelwaldu je bilo zakoličevanje vratc samo z enojnimi palicami. Poskus je popolnoma uspel, ker se je tekmovanje odvijalo brez motenj in je dopuščalo tekmovalkam večjo varnost in hitrost.

Vrstni red prvih desetih.

VRSTNI RED:

1. Marielle Goitschel (Fr.) 88"69
2. Nancy Greene (Kan.) 88"84
3. Christine Goitschel (Fr.) 89"98
4. Traudl Hecher (Avst.) 90"32
5. Gretl Digruber (Avst.) 91"25
6. Edith Zimmermann (Avst.) 91"55
7. Fernande Bochatay (Šv.) 92"38
8. Brigitte Seiwald (Avst.) 92"54
9. Giustina Demetz (It.) 92"91
10. Gina Hathorn (VB) 92"92

Ostale Italijanke so se uvrstile takole: 23. Cipolla 96"98, 40. Franceschetti 108"10, 43. Nogler 111"76, 44. Strauss 117"76, 46. Monticelli 120"16. Inge Senoner je bila diskvalificirana.

30 držav prijavljenih za zimsko univerziado

PARIZ, 11. — Predsednik mednarodne federacije za univerzitetne športne igre (FISU) Primo Nebiolo je sporočil, da se je za prihodnjo zimsko univerziado, ki bo od 5. do 13. februarja v Turinu Sestrieru in v Clavieru, prijavilo naslednjih 30 držav:

Avstrija, Belgija, Bolgarija, Kanada, ČSSR, S. Koreja, Danska, Finska, Francija, Z. Nemčija, Japonska, V. Britanija, Italija, Jugoslavija, Libanon, Luksemburg, Norveška, Nova Zelandija, Holandska, Poljska, Portugalska, Dominikanska repub., Romunija, Španija, ZDA, Švedska, Švica, Turčija, Madžarska in Sovjetska zveza.

NOGOMET

MILAN, 11. — Zaradi diskvalifikacije nogometnega igrišča Potenze, bo tekma med Potenzo in Catanzarom v 19. kolu prvega dela prvenstva B lige po sklepu predsedstva nogometne zveze odigrana na stadionu San Paolo v Neaplju z začetkom ob 14.30.

CATANIA, 11. — Trener Catanie Di Bella je zaradi zadnjih neuspehov moštva podal ostavko, ki pa je vodstvo kluba ni sprejelo. Kljub je Di Bella vztrajal pri svoji odločitvi, je klubski komisar sklenil vseeno njegovo ostavko odkloniti, a mu je istočasno dovolil daljši počitek s tem, da ostaja še vedno na razpolago klubu. Med tem bo posle trenerja vodil pomožni trener Luigi Valsecchi.

AMATERSKO PRVENSTVO III. KATEGORIJE

Vesna-Esperia 5:3 (1:2)

Zmaga kriških nogometašev je bila povsem zaslužena, čeprav je Esperia vodila že z 2:0

Na igrišču na Ponziani sta se v nedeljo spoprijeli Esperia in kriška Vesna. Kljub hladnemu vremenu se je zbralo ob robu igrišča precej navijačev. Začetni udarec je imela Esperia, ki je prodrla do kazenskega prostora, vendar je obramba odbila nevarnost. Vesna je kaj nato izvedla napad, prodrla obrambo in Husuju se je ponudila prva priložnost za dosego gola. Vesna je vztrajala v napadu, toda Rener in ponovno Husu sta zgrešila vrata.

Kljub premoči Vesne je Esperia v 12' nepričakovano prišla s hitrim protinapadom v vodstvo. Vesna je besno odgovorila, vendar se ji ni posrečilo izenačiti. Esperia je s protinapadom v 25' celo podvojila rezultat. Ta gol je dobesedno elektriziral igralce Vesne, ki so se pognali v napad in niso dali Esperiji oddiha. Toda šele tik pred koncem prvega polčasa se je Cavazzi posrečilo zmanjšati rezultat.

Drugi polčas se je začel s hitro in predvsem povezano igro, v kateri se je izkazal predvsem Pičulin. Ta je začel v 10' akcijo na sredini igrišča, preigral dva nasprotnika, podal žogo Renerju, ta mu jo je takoj vrnil in Pičulin je z razdalje 25 m neubranljivo zatresel mrežo in s tem dosegel izenačenje. Očitna je bila premoč kriških nogometašev, ki so oblegali vrata Esperie. Komaj 10' kasneje je Germani streljal kot, tam se je znašel Sulčič S., ki je z glavo preusmeril žogo mimo presenečenega vratarja ter povedel Vesno v vodstvo. Kriška enajstorica se s tem ni zadovoljila in po skupni akciji celotnega napada je v 27' Husu končno našel pot do mreže in zvišal rezultat. Esperia se, čeprav je imela dva gola pasive, ni hotela vdati; s hitrimi protinapadi je tu in tam ogrožala vrata Vesne, vendar je vratar (sicer negotov) rešil z dvema posegoma položaj. Po tem premoru je Vesna ponovno pritisnila na vrata Esperie in v 40' po skupni akciji, s končnim strelom Renerja ponovno prišla do gola. Esperia je tudi na ta gol odgovorila s hitrim protinapadom in po nesporazumu kriške obrambe zmanjšala razliko.

Do sodnikovega končnega žvižga je Vesna (očitno zadovoljna z rezultatom) v glavnem budno pazila, da ne bi prišlo do kakšnega presenečenja.

K. K.

PRETEKLO NEDELJO V TRBIŽU

Uspele smučarske tekme goriških srednješolcev

V desetčlansko reprezentanco za tekme v Cortini bosta verjetno vključena tudi slovenska dijaka Maja Leban in Marjan Kranner

Izbirne tekme goriških dijakov preteklo nedeljo za sestavo reprezentance za tekmo v Cortini, ki bo 21. in 22. t. m. so dale naslednje izide:

Naraščajniki

1. Giovanni Marassi 41"2, 2. Slavij Komauli 1'17"3, 3. Mario Stanta 1'37"3.

Tekmovalcev je bilo 12, ostali so bili diskvalificirani zaradi izpustitke vrat (med njimi Marjan Kranner in Franc Mermolja).

Izven točkovanja (ker so premladi) so dosegli naslednje rezultate 1. Loris Propetto 45"9, 2. Peter Lovišček 1'21"6 (dijak slovenske srednje šole).

Mladinci

1. Gianfranco Tagliaferri 36"5, 2. Igor Cotti 36"8, 3. Roberto Chiozza 1'25"7.

Naraščajnice

1. Barbara Fornasir 59"2, 2. Lucia Venturini 2'10"8.

Izven točkovanja Ada Leban 1'42" (dijakinja slovenskega učiteljišča).

Mladinke

1. Maja Leban 48" (slov. dijakinja), 2. Laura Krainer 52"7, 3. Laura Piuk 1'17"3, 4. Miriam Koren 3' (dijakinja slovenskega liceja).

TEK NA 3 KM

Naraščajniki

1. Marjan Kranner 13'53"2 (dijak slovenskega učiteljišča).

Mladinci

1. Fulvio Alesani 13'43"1, 2. Giorgio Narduzzi 17'59.

Verjetno bosta prišla v desetčlansko reprezentanco za Cortino med drugimi tudi slovenska dijaka Maja Leban in Marjan Kranner.

Sestri Press mislita na opustitev atletskih nastopov?

CHRISTCHURCH, 11 — Sovjetski atletinji Irina in Tamara Press, obe svetovni prvakinji, verjetno ne bosta sodelovali na olimpijskih igrah l. 1968 v Mehiki. To je izjavil znani trener sovjetske atletske reprezentance Gabrijel Korobkov. Irina in Tamara sta trenutno s skupino sovjetskih atletov na turneji po Novi Zelandiji.

Korobkov je dejal, da bi bil sicer zelo vesel, če bi sestri nastopili v Mehiki, da pa zelo verjetno takrat ne bosta razpoložljivi in da obstaja celo možnost, da bi se obe umaknili iz aktivnega tekmovanja, vsaj na svetovni ravni. Dejal je tudi, da njun atletski potencial sicer še ni izčrpan, da sta trenutno izven forme in da bi potreboval intenzivnih priprav za važna tekmovanja. Korobkov je dejal, da bi Tamara še lahko izboljšala svoj svetovni rekord v metu krogle in diska.

Piero Caleffi: **LAHKO JE REČI LAKOTA...**

37.

Kar se tiče Rusov, če so bili «politični», so nam bili nasprotni, pa naj smo bili fašisti ali ne, ker smo pripadali državi, katera se je brez vsake nuje pridružila najmočnejšemu okupatorju, ki je napadel njih domovino zaradi odvratnega osvajalnega duha. Če niso bili «politični» in so pripadali množicam, polovljenim na podeželju, ali še slabše, če so prišli iz zaporov za kriminalce, so nas sovražili, ker so bili pod vplivom sovražnega okolja. In bilo je za nas žalostno in tragično, da smo bili kakor Židje hkrati žrtve *sistema*, Nemcev in samih naših tovarišev v nesreči.

«Tisti Toni,» katerega je Popovič bežno omenil v vlaku, je bil kapo taborišča, Avstrijec, na čigar prsih je bil prišit zeleni trikotnik kriminalcev. Močno je šepal na desno nogo, ki je bila krajša od druge zaradi rane, ki mu je ostala iz prve svetovne vojne na italijanski fronti. Že to je bil vzrok za njegovo sovraštvo proti Italijanom. V svojih kurjih možganih pač ni mogel doumeti, da je treba pripisati krivdo za njegovo pohabljenost bolj splošnim vzrokom, to je bivšim voditeljem njegovega naroda ter socialni ureditvi, ki je rodila vojno. K temu daljnemu izvoru njegovega sovraštva je bilo treba dodati še «nepopularnost» nas Italijanov in zato je razumljivo, da nas je imel za bitja, ki jih je treba pomendrati kakor črve. Sicer pa je pasel svojo sadistično krvoločnost tudi nad drugimi ter je ublažil svoje ravnanje le nasproti nemškim deportirancem. O njem je šel glas, da je bil obsojen na dosmrtno ječo ker je umoril lastno mater. Naj je bilo to res ali ne, glas se je vsekakor zdel verjeten.

Takšen je bil naš kapo, kateremu so bila naša življenja predana na milost in nemilost. Po drugi strani pa je izvajal ukaze starega esesovskega višjega narednika, ki je bil poveljnik taborišča, ter njegovega namestnika kaplarja, ki smo ju po navadi videvali le pri zborih, ko so ob jutranjem svitu sestavljali delovne skupine, in zvečer, ko smo se vračali z dela.

Toni je bil plavolas, čokat; imel je obraz z rednimi potezami, ki pa jih je kazila grobost, s hladnimi zelenimi očmi, ki jih je srdito obračal, ko je bolščal v nas. Govoril je nemški jezik z značilnim spodnjeavstrijskim mehkim naglasom, vedno enako monotono. In podnevi, ko so bile delovne skupine na delu, ter je bilo taborišče skoraj prazno, je ure in ure precej dobro igral na svojo harmoniko stare, priljubljene dunajske napeve. V tistih trenutkih se ni zdel več isti človek, sposoben ubiti svojega bližnjega s pestmi.

Potem sta bila v taborišču dva blokača. Tisti v moji baraki je bil živčen možic, temne polti, star okrog 50 let, «asocialen» element. Zaradi svojih pederastičnih blodenj je bil vedno spremenljive volje. Včasih se je delal, da nas niti ne opazi. Včasih nam je namigoval z veselimi kretnjami, ki jih je spremljal s kakšnim italijanskim vzklikom, včasih pa nas je obdeloval s pestmi, kar je pričel tako nenadoma, da sploh nismo vedeli za vzrok. Ker ni imel na razpolago likerjev ali vina, se je pijanil z neverjetnimi količinami čistega špirita, ki ga je kradel v ambulanti, kar je spravljalo v obup Popoviča, ki je bil ob eno izmed redkih sredstev za zdravljenje svojih bolnikov.

Blokač druge barake, kjer so bili Gaggero, Pappalettera in še nekateri drugi tovariši, je bil zloben kriminalec, čigar zunanjost je bila popolnoma v skladu z njegovo narvjo. Imel je rumene lase in kožo, sive in okrogle oči kakor sova, obraz podoben nočni ujedi, brezzoba usta ter se je zdel pravo učlovečenje Zla. In je pretepaval, vedno pretepaval z besno neizprosnostjo.

Vsaka soba, v kateri je bilo po dvajset mož, je imela svojega vodjo, to je štubaka, včasih pa tudi po dva, kot na primer v sobi, v kateri smo bili nastanjeni Barbieri, Basilico, Beretta, Borda in jaz. Pred našim prihodom je bil štubak neki cigan, lep majhen fant, star okrog 25 let, z velikimi črnimi očmi, predrzen in često nasilen. Toda nadenj so postavili z našim prihodom nekega mladega Nemca, ki je prišel z nami in ki je nosil zeleni trikotnik kriminalcev. Bil je visoke postave, odlične zunanjosti, vedno tih in žalosten in se mi je zato močno smilil, ker se je zdelo, da išče kak kotiček, da bi ostal sam. Nikoli nisem videl, da bi koga udaril, razen enkrat, ko je kaznoval z dvema lažjima klofutama nekega Rusa, ki je ukradel nekemu tovarišu kos kruha. Skoraj vedno je prepustil svojo oblast ciganu, odšel iz sobe vsak večer po delu in razdelitvi menaže, da bi preživel nekaj ur v družbi «predstojnikov», ki so bili njegovi rojaki. Če mu je cigan poročal o naših prestopkih in ga je nagovarjal, naj nas kaznuje, mu je to šlo na živce in je le skomigoval z rameni.

Potem naj omenim še dolgo vrsto kapotov delovnih skupin. V vsaki komandi (skupini), ki so jo sestavili sleherno jutro iz 5 do 10 mož, sta bila eden ali dva kapota, katerih edina naloga je bila nadzirati delo drugih, to je nas, ki nismo bili Nemci. Edini njihov telesni napor pa je bil skoraj vedno v tem, da so kaznovali s pestmi ali bikovkami najbolj zate in nesposobne. Med temi priganjači je bilo tudi nekaj izjem. Le z ganotjem se lahko spominjam nekega mladega Avstrijca, «političnega», ki je imel bister in živahen obraz in ki ga je nekega dne Toni krvavo pretepel ter ga nato spravil med težake le zato, ker ni hotel pretepati svojih mož. In s čudovito vedrino se je pomešal med svoje italijanske, poljske in židovske tovariše ter se ni pri tem nikoli pritoževal, tarnal, in ni nikoli pokazal nobenega znaka sovražnosti proti drugim.

Delo je bilo trdo. V tem skritem kotu smo gradili barake za delavnice, v katerih bi izdelovali rakete V2, poleg tega pa še barake za razširitev taborišča, ki bi moralo nuditi delovno silo, ter dohodne ceste in poti, ki bi povezovale delavnice s taboriščem in s cestami v dolini.

Delali smo v snegu in pod snegom v zelo ostrem in vlažnem podnebju. Nad mesec dni je neprestano snežilo in zato so morali trajno uporabljati nekaj skupin samo za kidanje snega, tako da so se lahko nadaljevala druga dela. Za gradnjo cest smo morali kopati zmrzlo zemljo s krampi, jo nalagati na samokolnice, ki smo jih odvažali daleč na položno reber hriba. Namesto z jermenom so bile samokolnice opremljene samo z navadno žico, ki se nam je zarezala v ramena in vrat, in gorje, če niso bile naložene prav do roba.

Toda to še ni bilo najhujše. Najhuje je bilo, da smo trdo delali dvanajst ur v tem ostrem podnebju in da smo se odpočili le eno uro opoldne, ko smo zaužili prvi obrok hrane. Nikoli ni bilo niti en dan počitka, niti ob nedeljah. Poleg tega pa je bilo nadzorstvo zelo strogo. Kapoti so nas stalno priganjali k delu ter nam niso pustili niti trenutka, da bi se oddahnili. Pri svojem priganjanju pa so pridno uporabljali pesti, palice in bikovke, pri čemer so esesovske straže vse to brezbrižno gledale ali pa se tega pretepanja celo udeleževale.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1-II., Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir. — Mali oglasi 40 lir beseda. — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst.